

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SCOVENECE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Zmaga angleške delavske stranke

Angleški konservativci in tudi liberalci, ki so jih nova doba sploh še ni zdrobila, so pri občinskih volitvah doživeli neljubo presenečenje. Konservativci so izgubili 394 starešin, liberalci in »neodvisni« okoli 60; laburisti, t. j. pristasi Delavske stranke (Labour party) so pridobili 458 občinskih mest. Danes so laburisti gospodarji 15 občin Velikega Londona, ki je razdeljen v 28 občin (boroughs). Medtem, ko so v londonskih okrajih volili na novo vse občinske svetnike, je bila v ostalih 300 občinah izpraznjena samo tretina občinskih sedežev.

Niti premaganci sami ne oporekajo laburistom lepega uspeha. Toda voditelji delavske stranke same so na drugi strani tako modri, da ne precekujejo svoje zmage. Njihovo glasilo »Daily Herald« je celo osumnjeno nad »ogromnostjo zmage, ki prinaša težave. Kako to?

Treba pomisliti, da je vselej mnogo lažje kritizirati kakor delati, kakor vladati. Niti moglo ni angleški državi ni prizanesla današnja gospodarska kriza s svojimi hudimi posledicami na socialnem področju. Angleške občine imajo veliko oblast, široko delovno področje; njihov vpliv na gospodarski življenje in na gospodarski razvoj sploh. V njihovem območju ni samo organizacija prometa, ampak občine vodijo tudi javna dela ter upravljajo denarne sklade za nezaposlene. Tako vsestransko uveljavljanje občine odpira seveda tudi široko polje za kritiko. Ko izbira volivec občinske svetnike, gleda bolj na njihovo konkretno delo kakor na politično ideologijo, v imenu katere je bilo izvršeno. Občinske volitve nimajo na Angleškem tako izrazito političnega kolorita kakor volitve v poslansko zbornico. Občinske zadeve so povsod pač bolj krajevne značaja.

Laburisti so značilno izvrstno izrabili položaj, ki ga je ustvarila v prvi vrsti gospodarska kriza. Ko so n. pr. konservativci hoteli znižati podporo otrokom nezaposlenih, da bi razbremenili občinske blagajne, je delavska stranka odgovorila s silno propagando proti njim. Nikakega dvoma ni, da imajo laburisti v rokah strumno organizacijo, kakršne niso mogli postaviti na noge ne konservativci ne liberalci. Ob porazu, to je prvi, ki so ga doživeli l. 1931., ko so izgubili 250 občinskih sedežev, in drugi, ko so pri poslanskih volitvah rešili še komaj nekaj mandatov, sta jim bila v svarilo. Lotili so se notranje reorganizacije stranke in jo tudi izvedli. Pri občinskih volitvah so nastopili utrdeno in enotno, medtem, ko so njihovi nasprotniki šli na volišče v imenu nekeke sprave med strankami, v imenu »narodne sloge«, kakršno predstavlja MacDonaldova vlada. Volivna udeležba ni dosegla niti 50 odstotkov; v prvi vrsti gre ta malomarnost na račun konservativcev in liberalcev.

Cetudi ni mogoče občinskih volitev prištevati povsem političnega značaja, niti ne takšnega pomena za presojo splošnega usmerjanja javnega mnenja kakor državnozbornim, vidimo v njih povsem upravičeno znamenje, da se je v angleških volitvah po novembru 1931., ko so konservativci in liberalci v imenu narodne sloge odnesli z volišč 500 poslanskih mandatov, vendar izvršila preorientacija tudi glede na sološni politični položaj v državi. Že pri deželnih volitvah v marcu so laburisti zelo napredovali; prav tako so imeli lepe uspehe v boju za izpraznjene sedeže v poslanski zbornici. Nikakega dvoma torej ni, da se angleško javno mnenje nagiblje zopet na levo, oziroma, da se odmiha od MacDonaldove vlade »narodne sloge«.

Ce trdimo, da se je jezik v tehničnem angleškega javnega mnenja pričel nagibati zopet na levo, moramo pojasniti zadevne pojme, da bi bralce ne zavedli na napačno pot. Angleška delavska stranka ni levičarska v navadnem pojmovanju te označbe. Labour party nima povsem marksističnega programa; mnogo manj je socialistična, kakor n. pr. Blumovi socialisti, oziroma malomeščani v Franciji, niti zdaleč pa je ne moremo primerjati z nekdanjimi dunajskimi marksisti, ki so bili povsem blizu čistim komunistom. Laburisti so tudi zavrnili sodelovanje s komunisti, kakršnega predlaga Moskva. Tudi v svojih zahtevah po socializaciji pridobitnih panog gospodarskega življenja so dokaj skromnejši celo tedaj, ko postavljajo volivne programe. Ko so pa bili na vladi, niso izvedli niti ene izmed bistvenih zahtev svojega »socialističnega« programa.

Upoštevati je treba še drugo važno točko angleške volivne geometrije. Dokler je na Angleškem obstajal sistem dveh strank, konservativne in liberalne, sta stranki stopali v vladnemu krmilu druga za drugo; navadno se je zgodilo, da so isti volivci, ki so določeno stranko spravili na oblast, pri naslednjih volitvah prav to stran, ko strmoglavili. Pri teh volitvah ni odločala njihova ideološka orientacija in ne odloča niti danes, ko imamo dejansko zopet sistem dveh strank, konservativne in laburistične; del liberalcev se itak veže s konservativci, ostali so večaršiki iskali zveze z laburisti in niti kot neodvisni ne pomenijo mnogo. Če bi torej jutri zmagali pri državnozbornih volitvah laburisti, bi mi iz tega ne smeli sklepati, da se je to zgodilo vsled ideološke preorientacije angleškega volivca, ampak v prvi vrsti zaradi nerazporejenosti javnega mnenja proti političnim skupinam, konservativcem, MacDonaldovim narodnim laburistom in Simonovim liberalcem, ki so zdaj na vladi.

Mandat sedanje poslanske zbornice zapade šele na koncu l. 1936. Vprašanje je, ali bo MacDonald viden v rezultatu občinskih volitev zadosten razlog za morebitni predlog o razpustu zbornice in razpisu novih volitev. Verjetno je, da do razpusta zbornice še ne pride. Vlada se zaveda, da bi bili volivni rezultati vse drugačni, kakor da jih pokazale občinske volitve, v prve, meru, da bi volivci morali izreči svoje mnenje o vslednjih problemih. Poleg tega ima v poslanski zbornici tako ogromno večino (okoli 500 proti 60), da z njo lahko mirno vlada dalje. Politični preroki napovedujejo tej zbornici vsaj še eno leto življenja.

Ako bi potem prišli na oblast laburisti, bi to bil hud udarec za vse fašizme.

V senci marsejskega zločina

Grof Bethlen zopet grdo izziva

„Dokler nam ne vrnejo odvzetih ozemelj, ne bo miru med državami Podonavja“

v Podonavju. Mi vsi neizrečeno trpimo vsled mirovnega diktata v Trianonu. Miru in sporazuma tako dolgo ne bo v Podonavju, dokler se Madjarski ne vrnejo pokrajine, ki so ji bile odvzete. V vprašanju revizije mirovne pogodbe je ves madjarski narod edin. V naši državi vlada svoboda vesti in ustavni režim. Na Madjarsko lahko mirno zidajo, njej lahko mirno zaupajo. Upamo, da se bo enkrat le zbudila vest sveta in bo Evropa spoznala moralčno vrednost našega truda. Takrat bo prišel tudi čas za revizijo, za katero moli sleherni Madjar.

Madjarske neokusnosti z vsakim dnevom naraščajo. Medtem, ko ves kulturni svet s prstom kaže na nečedna postopanja madjarskih oblasti v

zvezi z marsejskim atentatom in je ves kulturni svet edin v tem, da je treba napraviti konec madjarskemu terorju in madjarskim nasiletvom, naperjenim proti njenim sosedam, medtem, ko je z marsejskim zločinom naenkrat postalo jasno, da je madjarski revizionizem tisti peklenski stroj, ki ne pusti, da bi narodi v Podonavju zaživel v miru, si je grof Bethlen privoščil zločinsko šalo, ko je obznanil svetu, da se Madjarska ni ničesar naučila, da se neče ničesar naučiti in da bo v brk vsemu kulturnemu svetu nadaljevala početje, ki je okrvavelo Jugoslavijo in Francijo. Bethlenov govor je izzivanje, ki ga Evropa, ki si želi miru, ne sme molče obiti, ker Bethlen napoveduje, da bo delo v Janka Puzti nadaljeval brez sramu in brez kesanja.

Graf Stefan Bethlen

Budimpešta, 6. novembra. TG. Medtem, ko se nahaja madjarski ministrski predsednik Gömbös na obisku pri Mussoliniju, se je po dolgem molku nenadoma zopet oglašil zakulisni poglavar madjarske zunanje politike znani grof Bethlen, in sicer v zahvalnem govoru za podelitev častnega meščanstva v Szomogy. Grof Bethlen, hoteč podpreti prizadevanje svojega tovariša v Rimu, je med drugim tudi rekel:

»Naš rod čaka velika naloga, da si pripori nazaj zgodovinsko vlogo, ki jo je madjarski narod igral v Podonavju. Dokler se to nam ne bo posrečilo, je življenje našega naroda samo borbo in življenje. Javno izpovedujemo, da mora biti konec vsakemu terorju in vsakemu nasilju

Gömbös pa prosi Italijo, naj ščiti Madjare

Rim, 6. novembra. b. Predsednik madjarske vlade je prišel v Rim sredi ob 8.10. Na postaji so ga sprejeli šef italijanske vlade Benito Mussolini, Suvich, baron Aloisi in drugi odličniki. Davi je Gömbös obiskal ministrskega predsednika Mussolinija v beneški palači. V Rimu ostane tri dni. Na povratku iz Rima ostane en dan v Benetkah. Vsi današnji listi prinašajo dolge članke, v katerih toplo pozdravljajo predstavnika madjarskega naroda in Madjarsko. »Lavoro Fasista« pozdravlja Gömbösa in pravi med drugim: »Čut prijateljstva, ki veže italijanski narod s plemenitim madjarskim narodom, in simpatije, ki jih Italija goji do ministrskega predsednika Gömbösa, so dobro znani in jih nihče ne more zanikati. Madjarska vedno lahko računa na prijateljstvo Italije, prav tako, kakor tudi Italija zanesljivo računa na prijateljstvo Madjarske. Naše prijateljstvo ne morejo zakriti razna tendenciozna tolmačenja v delu inozemskega tiska, ki hoče prikazati Gömbösov obisk v Rimu popolnoma napačno. — »Tribuna« trdi, da bo imel general Gömbös še nekaj sestankov z Mussolinijem, na katerih bosta oba državnika do podrobnosti proučila vsa politična vprašanja, zlasti pa še ona, ki se neposredno tičejo Italije in Madjarske. — »Giornale d'Italia« poudarja, da obisk Gömbösa v Rimu ne potrebuje posebnih komentarjev. Njegov obisk je v skladu s pristranskimi odnosi med Italijo in Madjarsko. Politično sodelovanje med Italijo in Madjarsko postaja vsak dan bolj živahno, vsled česar so tudi potrebni sestanki med vodilnimi madjarskimi in italijanskimi državniki. Italijansko-madjarsko sodelovanje bo s skupno voljo obeh narodov zaščitilo njih interese in doprineslo k temu, da se ustvari v srednji Evropi položaj na temelju dobro znanih Mussolinijevih načel.

Drugi sestanek

Rim, 6. nov. c. Gömbös je danes ob 11 dopoldne v spremstvu svojega poslanika v Rimu odšel v beneško palačo, kjer se je takoj sestel z Mussolinijem. Sestanek med obema državnikoma je trajal nad dve uri, vendar pa o tem manjkajo vse podrobnosti, ker še ni bilo izdano uradno poročilo. Pač pa se poudarja tako v madjarskih kakor tudi v italijanskih diplomatskih krogih, da sta oba državnika soglasno ugotovila, da je popolnoma uspela politika rimskega sporazuma in da je to politiko treba nadaljevati. Takoj nato je jasno, da je Gömbös začel debato o vseh onih mednarodnih problemih, kjer je Madjarska v ospredju. V tej točki je ležalo težišče razgovorov med Mussolinijem in Gömbösom.

Preosnova francoske vlade

V četrtek bo padla odločitev

Radikali sprejmejo vse, samo da ostanejo poslanci

Pariz, 6. nov. c. Francoski parlament se je danes popoldne sestel po štiridesetih počitnicah. Dasi sta obe seji, parlamenta in senata, imeli svečan žalni značaj, je vendar v vsem parlamentu vladala silna nervoza, ki je tako značilna za vse francoske notranjepolitične krize. Še pred začetkom se je se je namreč zvedelo, da je na seji vlade, ki je razpravljala o spremembi ustave, izbruhnil splošen prepir, ker se radikalni ministri ne morejo znebiti v tem plazu za spremembo francoskega političnega življenja. Najbolj pomenljivo je na seji vlade govoril zunanji minister Laval, toda ves njegov napor je bil zaman. Tudi Doumergue je bil na seji vlade zelo popustljiv, toda radikalni ministri še vedno vztrajajo pri tem, da raje demisijsko raje, kakor da bi dopustili spremembo ustave v okvirju, ki ne bi bil točno omejen.

Ko se je ob 15 začela seja parlamenta, je bilo razpoloženje v parlamentu sicer napeto, vendar pa primerno svečanemu žalnemu trenotku. Vse oči so bile obrnjene na Doumerguea in Herriota, ki pa sta se složno vsedla v prvo vladno klopo. Takoj nato je začel predsednik parlamenta Fernand Bouisson čitati svoj žalni govor za pokojnim kraljem Aleksandrom, pokojnim zunanjim ministrom Barthoujem in za pokojnim ministrskim predsednikom Poincaréjem. Vsi poslanci so tiho poslušali govor, samo levica je začela burno ploskati in vzklikati, ko je Bouisson prečital besede, da je bil Barthou velik republikanec in da je Poincaré zmeraj odklonjal diktaturo. Vse desnice je burno ploskala in prišla levo k molku. Doumergue je nato lahko mirno izgovoril svoje žalne besede, nakar je predsednik parlamenta sejo v znak žalosti takoj zaključil in prijavil nadaljevanje seje na četrtek zjutraj.

Komaj je predsednik parlamenta prekinil sejo, že so navallili radikalni in levičarski poslanci na

Herriota in ga niso pustili iz dvorane, dokler jim ni podal nekaterih podrobnosti o položaju. Na hodnikih parlamenta se je nato nadaljevalo nervozno razpravljanje in med vršč poslancev in član karjev so padale besede nekaterih vodilnih poslancev kot prerokbe. Desničarski poslanec Ybarnegaray je izjavil, da je položaj republike v tem stanju brezupen. Veliki tvorec vladnih večin, poslanec Mandel, je bil zelo rezerviran in se ni hotel izjaviti, ali je položaj vlade trden, dočim je Franklin-Bouillon svetloval previdnost.

Takoj nato se je sestel radikalni poslanski klub k seji, na kateri je imel glavno besedo Herriot. Po svojem referatu je priporočil poslancem svoje skupine, naj sami poiščejo primerno rešitev. Toda radikali očitno niso več sposobni, najti pravilno odločitev. K debati o stališču radikalnih poslancev se je prijavilo 17 govornikov, ki so vsi skupaj in vsak zase vedeli za pravilno rešitev in ozdravljenje francoske demokracije. Kot izhod iz

zagate je poslanec Malvy predlagal, naj skupini napravi zadnji poskus pri Doumergueju in naj zato pošlje delegacijo k Doumergueju. Delegacija naj izjavi Doumergueju, da sprejemajo radikali vse njegove zahteve, samo parlamenta ne sme razpuštili.

Odstop vlade?

Pariz, 6. nov. c. Danes popoldne se je sestala radikalna levica senata, ki šteje 167 članov in je tako najmočnejša skupina v senatu. Ta skupina je sprejela resolucijo, v kateri svari Doumerguea pred razpustom parlamenta in se popolnoma solidarizira z radikalnimi poslanci in z njihovim stališčem proti spremembi ustave. Ta resolucija se smatra kot predhodna nezaupnica Doumergueu. Glede stališča Herriota se izve, da želi izstopiti iz vlade in s tem povzročiti demisijsko Doumergueovo vlado, ker hoče dobiti zopet proste roke in se dati izvoliti takoj za predsednika radikalnega poslanskega kluba. Kot predsednik najmočnejšega poslanskega kluba bi prišel potem v poštev, da dobi mandat za sestavo nove vlade.

Pariz, 6. nov. c. Vsled zelo napetega notranjepolitičnega kakor tudi mednarodnega položaja je francoski trg, minister, ki bi moral nočjo odpotovati v Moskvo, svoj obisk odložil na nedoločen čas.

Dr. Beneš: „Položaj v Evropi zelo napet“

Praga, 6. nov. c. Danes se je sestel češkoslovaški parlament k seji, na kateri sta govorila predsednik vlade Malypetr in zunanji minister dr. Beneš. Predsednik vlade Malypetr je podrobno govoril o gospodarskem položaju Češkoslovaške republike. Predsednik vlade je bil v svojem govoru zelo optimističen in je izjavil, da je svetovne gospodarske krize konec in da je sedaj pričakovati vrnitve k normalnim gospodarskim razmeram.

Za njim je govoril zunanji minister dr. Beneš. V uvodnih besedah je dr. Beneš izjavil, da je položaj v Evropi sicer zelo napet, da pa je položaj vrhovne mirovne ustanove v Evropi, to je Društva narodov, trden in da uživa ta ustanova danes oni ugled, ki ji je tako potreben. Dr. Beneš polaga veliko važnost na vstop Sovjetske Rusije v Zvezo narodov. Dr. Beneš izjavlja, da se bo zblíževanje

med Sovjetsko Rusijo in češkoslovaško republiko nadaljevalo. Kot predpogoj za mir v Evropi smatra dr. Beneš ozko politično sodelovanje med Francijo in Anglijo. Češkoslovaška bo zmeraj rada sodelovala v tem smislu, kakor tudi, da bo ostala zvesta Mali zvezi in sodelovanju z državami Balkanske zveze. Nato je dr. Beneš obširno govoril tudi o vzvzodnem Locarnu in vzhodnem paktu. Izjavil je, da je politika nemško-poljskega zblíževanja postavila vzhodni pakt na čisto novo podlago, ki daje organizaciji vzhodnega pakta čisto novo smer in pomen.

Dr. Purič doma

Belgrad, 6. nov. m. S enočnim eksprsnim vlakom se je vrnil v Belgrad pomočnik zunanjega ministra dr. Božidar Purič, ki je na ankarski konferenci držav balkanskega sporazuma zastopal našega zunanjega ministra Jevtiča. Z istim vlakom je prišel v Belgrad tudi tukajšnji turški poslanik Hajdar bej. Na železniški postaji so ga Purič pozdravili višji uradniki zunanjega ministrstva, odpravnik poslov grškega poslanstva, tajnik francoskega poslanstva in nekaj osebnih prijateljev g. Puriča.

Seja Glavne zadržne zveze

Belgrad, 6. nov. m. Pod predsedstvom dr. Ant. Korošca je bila danes seja ožjega odbora Glavne zadržne zveze v kraljevini Jugoslaviji, na kateri je bilo sklenjeno, da se letošnji redni občni zbor Glavne zadržne zveze vrši 2. decembra v Zagrebu. Kongresa Glavne zadržne zveze letos ne bo,

Mučeništvo katoličanov v Nemčiji

Dunaj, 6. nov. Ob priliki velikega zborovanja mož v Favoriten (Dunaj) je včeraj govoril kardinal Innitzer, ki je med drugim izjavil:

Zadnje tedne je bilo pri meni mnogo obiskovalcev iz Nemčije. Pretresljivo je, kaj pripovedujejo ti ljudje o svojih doživljajih. V rajhu katoličani niti ne smejo več med seboj govoriti. Toda katoličani in verni protestantizmi drže skupaj. Noben katoliški časopis ne sme ničesar poročati o katoliških prireditvah, niti ne, če so posvečeni verskega značaja, kakor procesije, evharistični kongresi itd. Prav tako je prepovedano pisati o kateremkoli govoru kardinala Faulhaberja. Vsak sestanek in vsako zbiranje katoliške mladine je prepovedano. Toda kljub temu je 80 odstotkov katoliške mladine ostalo zveste prejšnjim idealom in so ostali člani svojih kat. organizacij, čeprav ne morejo delovati. Sestajajo se pač, toda kot prvi kristjani v katakombah. Obveščajo se med seboj in prihajajo skupaj, čeprav vedo pod kolikšno nevarnostjo. »Avstrija je upanje katoličanov iz Nemčije«, je zaključil kardinal izvajanja.

Žid-marksist, vladar Rusije

Prvi revolucionarji v Rusiji so bili židje in so zaradi tega v vseh socialističnih revolucionarnih gibanjih zavzeli takoj od početka vodilno vlogo. Voditelji v vseh socialističnih strankah in odborih so židje postali voditelji sploh vseh revolucionarnih gibanj v Rusiji. To je prva resnica, ki si jo je treba dobro zapomniti pri proučevanju ruske revolucije. Druga pa je ta, da so židje znali v revolucionarnih frontah vzeti v svoje roke vse odločilne položaje, tako, da so brez težave obdržali vrhovno nadzorstvo nad revolucijo in nad državo, ki je po revoluciji nastala. To je bil njihov cilj. To je bilo njihovo maščevanje. Mar jim je bilo za vse socialne krivice caristične Rusije, mar za tlako ruskega kmeta? Židje so imeli svoj lasten obračun s carsko Rusijo in ta obračun so napravili z gesli marksizma na hrbtni ljudstva, ki niti slutilo ni, kaj se dogaja okrog njega in kaj vse prihaja.

Žejni maščevanja

Žejni maščevanja in pohlepi po oblasti so svoje izobraženstvo in polizobraženstvo porinili v vsa revolucionarna gibanja, kjer so — ker so bili najbolj glasni, najbolj breznačelni in najmanj vestni — zasedli vodilna mesta, predvsem tista, ki so pravi za prav v glavnem odločevala potek ruske revolucije. Medtem ko so ruski revolucionarji sli poharat članstvo med revne plasti, je žid-marksist zasedel odbore in v odborih predsednika mesta, v pravih pomenih poveljskih mesta vse revolucije.

Zanimivo je, da se sprva niso hoteli prav sprijazniti z boljševizmom, ki se je na kongresu socialistične stranke Rusije leta 1908 odepil od skupne stranke. Židje so najprej podpirali menjševike, ker jim boljševiki odklanjanje zasebnega premoženja ni šlo v njihov račun. Toda kakor hitro so videli, da so boljševiki bolj radikalni in v svojem revolucionarnem stremeljenju, so se židje v masah vsuli v boljševičke vrste in njihovo izobraženstvo in polizobraženstvo je v kratkih letih tudi pri njih zasedlo poveljske mostove. Spoznali so, da jim bo v Rusiji samo boljševizem pomagal do zmage njihovih ciljev in da razpolaga samo boljševizem s sredstvi, ki bodo svet spremenila po njihovih zamislih. Se bolj se je pokazal ta židovski govt, ko se je izkazalo, da »Kerenskiyev režim ne bo vzdržal. Same en mesec po revoluciji, v poletju 1917, najdemo strašno naraščajočo maso marksističnega židovstva v boljševičkih vrstah, in sicer vedno na poveljskih mestih. Kaj je židom za sredstva? Cilj je glavni! Če niso mogli do oblasti s pomočjo denarnih sredstev, pa bodo s pomočjo proletariata. Na zapadu vlada žid v kapitalističnih trdnjavah, v Rusiji bo vladal na čelu zganega proletariata.

Kalinin je to potrdil v svojem govoru na I. Ozei kongresu 25. novembra 1926, da vse je vsula ogromna masa židovstva v revolucijo, kakor hitro je izgledalo, da bodo boljševiki provizorično revolucionarno vlado vrgli.

Židje med boljševiki

Zelo poučne so sledeče številke, ki nam odkrivajo, kdo je vodil do revolucije leta 1917 ruske revolucionarne pokrete. Za zgled vzemimo samo osrednji odbor socialdemokratske delavske stranke Rusije ZK (Zentralni Komite), ki je bil boljševiki, medtem ko se je menjševiki imenoval OK (Organizatsijski Komite):

Vrhovni odbori boljševičke stranke so bili od 1903 do 1907 takole sestavljeni na strankinih kongresih: 1903 devet odbornikov (4 Rusi, 1 žid, 2 neruska člana); 1905 pet odbornikov (4 Rusi, 1 žid); 1906 trije odborniki (2 Rusi, 1 žid); 1907 pet odbornikov (3 Rusi, 2 žida); 1912 deset odbornikov (2 Rusi, 5 židov, 3 neruski člani); 1917 pri aprilski konferenci devet odbornikov (4 Rusi, 3 židi, 2 neruska člana); 1917 pri letnem kongresu 21 odbornikov (8 Rusov, 8 židov, 5 ne-Rusov).

Iz zgoraj navedenega sledi, da so židje-marksisti bili v vseh odborih zelo močno zastopani, v odstotkih so naraščali od 11 do 41%. Če vzamemo vsa leta do 1917 skupaj, ugotovimo, da so bili židje v vodstvu boljševičke stranke povprečno zastopani z 32% odbornikovih mest, torej, da so predstavljali eno tretjino vsakega pokreta, kar je ogromno, če pomislimo, da židje predstavljajo samo 4% vsake ruske prebivalstva. Ko je leta 1917 prišel čas za revolucijo, so boljševiki vrhovni odbor vodili Rusi s 40%, židje tudi s 40%, neruski člani pa z 20 odstotki. »Carsko revolucijo je torej prinarjavljala stranka, ki je bila do 60% v neruskih rokah.

Poglejmo, kako je bilo v prevarnih letih 1916 in 1917.

Prva revolucija marca 1917

Leta 1916 je bila vsa Rusija v polnem razpadanju. Nezmožnosti vojaških vodij, korumpiranost odločilnih državnikov, nemarnost vojnega gospodarstva, vse to je povzročilo nezadovoljnost vojske, ki je bila vojne kratkoročno sita in je hotela demov. Porazi na bojiščih, erarnolna lahkoživost in nemarnost tako zvanih višjih krogov, je ta pokret le še podkrepila. Ljudje slednje tudi niso imeli več hrane. Prišlo je do velikih delavskih nemirov, slavi, puščeni trgovin in podobno. Vojaštvo ni hotelo na svoje ljudi streljati in je prešlo med upornike. Dne 12. marca 1917 se je zrušil 300 let stari carski prestol Ramanovov.

Židje so revolucijo pozdravili z veseljem. Ker jim je odprla pot, da si privojujejo državljansko in politično enakopravnost. Ni se potekel mesec dni, ko je 3. aprila 1917 nova provizorična vlada izdala uredbi o židih, s katero postajajo enakopravni državljani svobodne Rusije. Židje so z vsemi silami podprli revolucionarno vlado, ker so vedeli, da bi pomenila carska zmaga zanje enega največjih in najbolj krvavih pogromov v zgodovini. Zato v revolucijo z vsemi silami!

V državni dumi je zasedal izvršilni odbor sovjete delavcev in vojakov, ki je bil neke vrste sporedna vlada v primeru z Odborom državne dume, ki je predstavljala revolucionarno vlado. Dva dni po izbruhu revolucije se je že pojavilo pri Odboru državne dume kot zastopnik izvršnega odbora odposlanstvo treh moč: Sokolnikov (Rus), Steklov (žid) in Suhanov (žid), da se pogaja za sestavo prve revolucionarne vlade. V izvršilnem odboru delavskih in vojaških sovjeto, ki je štel 42 članov, je sedelo devet židov, to je 22%. V izvršilnem odboru kmetijskih sovjeto, ki je štel 30 članov in je obstojal od 20. maja do 17. julija 1917, je sedelo sedem židov, to je 23%. Da bo silvar se bolj jasna, pripomnimo, da sta bila v izvršilnem odboru delavskih in vojaških sovjeto vsega dva delavca, in v izvršilnem odboru kmetijskih sovjeto samo trije kmeti.

Žid-marksist, tolmač ruske volje

Z zakonom od 3. aprila so židje dobili državljansko enakopravnost in so to takoj izrabili, da so se vrtnili čisto v ospredje v poklikih, kamor dozdaj niso mogli. Židje so privreli v senat, žid je postal vojaški poveljnik Petrograda, ogromno število židov je zasedlo županska mesta po podeželskih mestih

in kmetijskih občinah. Židje so bili najbolj trdna opora prve revolucionarne vlade. V vladi, ki ostane zvezana z imeni Ljvov, Miljukov in Kerenski, so postali tako samoočisti, da so odklonili avtonomijo Finski in Ukrajini. Toda židovski razumniški proletarijat ni sledil navodilom svojih vodij, ki so bili zadovoljni s tem, da so dosegli enakopravnost, ampak se je vrgele popolnoma v naročje boljševizma, ki je bas z židovski pomočjo razvil v poletnih mesecih leta 1917 novo strastno propagando po vsej državi. Po vseh industrijskih mestih v Ukrajini, kot Vasilskoje, Boguslav, Kamenj Brod, so se židje zgrnili med boljševike. V velikih vojaških tovarnah za obleke in obutev, kjer so delali židje, so prav zato med delavstvom naenkrat zavladali boljševiki. Ogromen je bil prirastek izobraženstva in polizobraženstva, ki so tvorili prav za prav vrhovno plast boljševičkih vodij. Predvsem so se pojavili tisti tisoč židov, ki so jih carske vlade izgnale v čerte osedlost na obronke države in v Sibirijo. Polni maščevalnosti so se vrtnili, se pogrnili v revolucionarni metej in so v bližnjem se neurju zavzeli vodilno in odločujočo vlogo.

Boljševički žid Pasmanik piše v svoji knjigi »Ruska revolucija in židje« na strani 150, »da se v revolucionarnih letih 1917 in dalje židje niso več borili za svoje narodno-židovske ideale, marveč, da so postali že pravi predstavniki ruski moči, njeni zastopniki in razlagatelji. S tem hoče Pasmanik poudariti, da so ruske revolucionarne mase takoj v začetku ruske revolucije bile vprežene v jarem židovskih marksističnih vodij. Židje da so že postali izraz ruske revolucionarne sile, simboli ruske revolucije, zunanji lik ruske revolucionarne volje.

Revolucija „kmetov in delavcev“

Nad sto milijonov ruskega prebivalstva je »predstavljalo in zastopalo par zakletih židovskih časnikirov! Revolucijo »kmetov in delavcev« so torej izražali in vodili pripadniki naroda, ki sam nikoli ni imel zemlje, ki se niti v Rusiji, niti nikjer drugod nikoli ni zanimal za zemljo in za njene obdelovalce, ki mu je bila zemlja in usoda kmetkega ljudstva bitno tuja. Tako daleč smo torej prišli že leta 1917, da si upa židovski-marksistični pisec s ponosom poudariti, da so bili židje »poklicani tolmači revolucije, ki jo je baje napravilo 150 milijonov ruskih kmetov in delavcev!«

Vedno bolj se bliža boljševički udar. Stranka dela z vsemi elami. Upori se vrste, orožje se deli po tajnih kanalih med ljudstvo, na vseh trgih in ulicah Rusije se vaje mase naroda k zborovanjem židov-marksistov.

V začetku avgusta 1917 skličejo boljševiki strankni kongres. Predsedstvo kongresa tega odločilnega boljševičkega kongresa tik pred drugo revolucijo je bilo sestavljeno iz 11 članov, med njimi trije Rusi, šest židov in en Georgijev. Stranka zviša število odbornikov za polovico: Lenin, Trocki, Rykov, Stalin, Sverdlov, Bubnov, Buharin, Smilga, Džerdžinski, Sokolnikov, to so sedaj najboljši med najboljimi. Med njimi je skoraj že polovica (40%) židov. Kongres boljševikov je ustanovil poleg ožjega izvršnega odbora tudi posebne odbore za izvedbo revolucije in za polastitev državne oblasti, predvsem dva odbora, ki sta v vsej revoluciji dobili igrala usodopolno vlogo: politični odbor (Politbiro) in vojaški odbor, oba neke vrste vrhovna generalna štaba, ki sta odgovorna za vse, kar se je v boljševički revoluciji zgodilo.

Ožji izvršilni odbor strankinega vrhovnega vodstva, sestavljen iz 11 članov, vsebuje sledeča imena: Stalin (Georgijev), Sokolnikov (žid), Džerdžinski (Poljak), Miljutin (Rus), Urieki (žid), Joffe (žid), Sverdlov (žid), Muranov (Rus), Bubnov (Rus), Stasova (Rusinja), Šavmjan (Armence), torej vsega 4 Rusi, štirje židi, 3 ne-Rusi.

Usodepolni 23. oktober 1917

Dne 23. oktobra se je ta ožji izvršilni odbor boljševičke stranke sestel k usodepolni seji, ko je padla odločitev, in ko je bilo izdano povelje za revolucijo. Z osemimi glasovi proti dvema (Kamenjev in Zinovjev) je bil sprejet sklep za takojšen udar. Na tej seji najdemo sledeča imena: Lenin (žid po materi, ki se je pisala Blank), Sverdlov (žid), Zinovjev (žid), Kamenjev (žid), Trocki (žid), Stalin (Georgijev), Urieki (žid), Džerdžinski (Poljak), Kolontaj (židinja), Bubnov (Rus), Lomov (Rus), Sokolnikov (žid), torej vsega en pravi in en pol-Rus, sedem židov, dva ne-Rusa. Več kot polovico tega odbora, ki je izdal povelje za krvavo revolucijo, je tvoril žid-marksist. Predstavnik 150 milijonov slovanskih Rusov pa je bil samo — eden!

Židovski „Politbiro“

Na isti seji so izvolili tudi člane »Politbiroja«, generalnega štaba revolucije, ki ima nalogo »spejlati upor in ga uspešno končati«. Vrhovni »politbiro« šteje sedem članov in ima za 14 dni vsa oblast v svojih rokah. »Politbiro« so zgoščeni možgani boljševičke revolucije. Poglejmo imena njegovih članov: Lenin (po materi Blank je žid), Stalin (Georgijev), Trocki (žid), Sokolnikov (žid), Bubnov (Rus), Zinovjev (žid), Kamenjev (žid). Prvi »Politbiro«, ki je boljševičko revolucijo dejansko izvedel, šteje torej enega pravega in enega pol-Rusa, štiri žide in enega ne-Rusa. Večino v tej najvišji revolucionarni ustanovi imajo torej v državi s 130 milijoni Slovanov — židje-marksisti.

Židovski vrhovni vojni odbor

Za vrhovno vodstvo vojaških operacij je bil postavljen »Vrhovni vojaški revolucionarni odbor, ki je kot vrhovni generalni štab prevzel organizacijo rdeče garde in vojaško izvedbo upora. Ta odbor šteje vsega 18 članov, in sicer: predsednik je Trocki (žid), Podvojski (Rus), Lenin (po materi žid), Bokij (Georgijev), Joffe (žid), Molotov (Rus), Neviski (Rus), Unsicht (žid), Sverdlov (žid), Urieki (žid), Antonov-Ovsejenko (Rus), Mehonoškin (Rus), Gusev (žid), Galkin (?), Eremejev (Rus), Džerdžinski (Poljak), Dybenko (Ukrajinec), Razkolnikov (Rus). Torej sedem pravih in en pol-Rus, šest židov in dva ne-Rusa. Dne 29. oktobra je bilo postavljeno »Vrhovno vojaško poveljstvo, ki naj predstavlja »zgoščene vojaške možgane boljševizma, in ki so ga sestavljali: kot predsednik Sverdlov (žid), Stalin (Georgijev), Bubnov (Rus), Urieki (žid), Džerdžinski (Poljak), torej en sam Rus, dva žida in dva ne-Rusa.

Slovanska revolucija - kašna laž

Židje-marksisti prevladujejo torej v »Politbiroju« a 57% vseh članov, v vojaškem revolucionarnem odboru imajo 33% članstva, v ojem vojnem revolucionarnem odboru pa 40% članstva. Boljševičko revolucijo sta izvedla »Politbiro« in vojni revolucionarni odbor, ki sta stela, kot razvidno iz navedenega, vsega skupaj deset moč. Ta desetorica je imela v svojih rokah vrhovno politično in vojaško vodstvo, ko je izvedla oktobersko revolucijo 1917. Kdo so bili ti močje? Lenin (žid po

Volitve v Združenih državah

Po ameriški ustavi so danes 6. novembra v Ameriki kongresne volitve. Tretjina senatorjev, to je 96, in cela predstavniška zbornica, to je 435 članov, morajo biti na novo izvoljeni. Ni treba biti noben politični prerok, da se že sedaj ugane izid volitev. Republikancem, ki so že pri predsedniških volitvah bili tako uničujoče poraženi, se tudi sedaj ni posrečilo, da bi našli volilno geslo, ki bi vzgalo med masami. Zato je zmaga Rooseveltove demokratske stranke zagotovljena. Ako bodo pa vsi demokrati s čistim veseljem zmago tudi uživali, je druga stvar. Kajti mnogo sedanjih demokratskih kandidatov je, ki so od prvotnega programa zelo oddaljeni in so se le iz politične oportunitete pridružili demokratski stranki. Če za koga, velja to za kakega Uptona Sinclaira, ki se je sicer pridružil demokratom, a je v svojem srečju gotovo ostal socialist najčistejšega kova.

Po španski revoluciji

„Leteče armade“ za obrambo miru

Madrid, 6. okt. TG. Danes je bila prva seja parlamenta po krvavi revoluciji. Ministrski predsednik je predlagal, da naj se ustanovi neke vrste »leteča armada« obstoječa iz kakih 18.000 moč, ki bo stalno na razpolago vojnemu ministru za primer kakršnih nadaljnih uporov po državi. »Leteča armada« bo imela tudi svoje topništvo in svojo konjenico ter bo razpolagala z najmodernejšimi prometnimi sredstvi, tako da se bo bliskoma premikala po državi. Lerroux je nadalje razvil svoj program z ozirom na obrambo države proti uporom, nakar je povzel besedo GIL ROBLES, ki je izjavil, da vladi zaupa, ker se je izkazala močna v nevarnih dneh narodne zgodovine. Izjavil je nadalje, da on nikakor nima namena predlagati kakšne nazadnjaško socialno zakonodajo, pač pa zahteva, da se tako ukine časopisna cenzura za razprave v par-

lamentu. Sedaj, ko se je vrnil mir v državo, ni treba imeti nobenih skrbi glede dela parlamenta, ker ga nima nobeden namen razpuščati. Njegova stranka se tudi ne bo udeležila nobenega boja proti sedanjemu predsedniku republike v parlamentu.

Pred splošno stavko

Madrid, 6. nov. c. Socialistični sindikati so izdali povelje, da naj se začne v vsej Španiji splošna stavka. Do splošne stavke je prišlo zaradi tega, ker so vojaška sodišča zopet izrekla več smrtnih obsodb. Iz Saragose prihajajo vesti, da so se tamkajšnji poljski delavci in hotelski nameščenci tako odzvali in stopili v stavko. Tudi iz drugih krajev Španije prihajajo vesti, da se stavka zelo in naglo širi.

Sprava med Bolgari in Romuni

Sofija, 6. nov. m. Bolgarski politični krogi so lo zadovoljni z obiskom romunskega zunanjega ministra Titulescu v Sofiji in podčrtujejo posebno lep in prisen sprejem, ki so mu ga priredili bolgarski uradni in politični krogi. Misiji Titulescu v Sofiji pripisujejo velik pomen in se spravlja v zvezo s sklepi držav, ki so podpisale balkanski sporazum na konferenci v Ankari, ki je bila večraj zaključena. Splošno se smatra, da bo ta korak romunskega zunanjega ministra Titulescu imel koristne uspehe, zlasti pa še glede na ureditev spornih vprašanj med Bolgariji in Romunijo.

Zaradi tega so zaprosili snoči bolgarski časnikarji predsednika vlade Kimona Georgijeva, naj bi v zvezi z misijo romunskega zunanjega ministra Titulescu dal krajšo izjavo. Kimon Georgijev jim

je odvrnil: »Trenutno vam ne morem nič posebnega povedati. To, kar lahko vsi ugotovimo, je splošna in velika radost, ki jo čutimo vsi zaradi njegovega obiska in tudi zaradi velike pozornosti naše severne sosedice Romunije. Veseli nas, da ostane g. Titulescu tudi še jutri naš gost. Danes sva imela s Titulescom daljši sestanek, na katerem sva proučila v načelu vsa vprašanja, ki zanimajo obe državi. Drugače pa bodo vsa vprašanja, ki zanimajo Bolgarijo in Romunijo, predmet podrobnih razgovorov med našim zunanjim ministrom Bato-lovom in romunskim polnomočnim ministrom v Sofiji, Stojcom. Upam, da vam bom lahko po končanem razgovoru s Titulescom podal zanimivejšo izjavo.

Sovijeti v Mednarodnem uradu za delo

Zbiranje skupne rdeče fronte

Zeneva, 6. novembra.

Z vstopom Moskve v Zvezo narodov je sovjetom omogočeno tudi delo v Mednarodnem uradu za delo. Zaradi tega so se po vseh državah pričela živahna pogajanja med zastopniki druge in tretje internacionale. Na polju mladinskega dela je že skoraj povsod prišlo do enotne fronte. V bodočnosti je na tem področju treba računati s sodelovanjem rdečih sodrugov obeh smeri. Da bi malomeščansko obelježenim socialnim demokratom olajšali odločitev, so iz taktičnih razlogov agenti Moskve svojim organizacijam naročili, naj zaenkrat namesto boja proti socialnim demokratom postavijo v ospredje boj proti fašizmu.

Boljševički vodja strokovnih organizacij Losovski popisuje v moskovskem osrednjem glasilu svoje organizacije napredek komunistov na polju strokovnega gibanja. Losovski pravi, da je na tem področju dosedaj odločevala social-demokratska amsterdamska internacionala. Toda klie po enotni fronti, ki so ga izdali komunisti, zavzema vedno večji obseg in si osvaja vse dežele in vso industrijo. Medtem ko voditelji druge internacionale skušajo to gibanje zaustaviti, se delavske mase vedno bolj opredeljujejo v enotni komunistični fronti. Ni dvoma, pravi Losovski, da je disciplina social-demokratskih strokovnih organizacij do tal porušena. Nele v Franciji, kjer je enotna marksistična fronta že skoraj popolnoma izvedena, ampak tudi na Danskem, v Holandiji in na Švedskem, pravi Losovski,

Izsledovanje atentatorjev

Pariz, 6. novembra. AA. Charles Reber prinaša v listu »Paris Soir« običen članek iz Virovite. V članku prinaša izpovedbe jugoslov. obmejne prebivalstva o akciji teroristov iz Madjarske. Francoski časnikar se je prepiral, da so teroristi uživali podporo madjarskih oblasti. Teroristi so neprestano vzemirali jugoslovanske oblasti in jugoslovansko obmejno prebivalstvo. V teku dveh let je 865 oseb skušalo skrivaj prekoriniti madjarsko-jugoslovansko mejo. Vselej so mogli ugotoviti, da so te osebe bile oborožene. Pri prenašanju raznih letakov, razstreliva in bomb so aktivno pomagale tudi madjarske oblasti.

Pobiti brez sodne razprave

Konstanca, 6. nov. b. Z romunsko-bolgarske meje poročajo, da je neka romunska obmejna straža videla, kako so bolgarski orožniki v bolgarski obmejni vasi Klobanas obkolili neki avio in je pri tej priliki prišlo do ostrega streljanja. Naslednji dan so romunski obmejni stražarji zvedeli, da je bil poskušn atentat na nekatere bolgarske ministre, ki so se nahajali na poti iz Sofije v Varso. Orožnikom se je posrečilo napadalec aretirati, ki so jih vse brez kakršnekolj razprave in zavlačevanja v vasi Jukli v bližini romunske meje pobili.

materi Blank), Stalin (Georgijev), Trocki (žid), Sokolnikov (žid), Bubnov (Rus), Zinovjev (žid), Kamenjev (žid), Sverdlov (žid), Urieki (žid), Džerdžinski (Poljak). Boljševičko revolucijo, ki je bila usodna za 130 milijonov slovanskih Rusov, so torej izvedli in nesli zanj odgovornost en Rus, en pol-žid, šest židov, en Georgijev in en Poljak!

Tri dni pozneje je stara Rusija izginila v bleaku požaru in krvavih pouličnih pobojah. Šest židov izmed desetih revolucionarjev je slovansko Rusijo »osredilo« z boljševizmom.

hrepene delavci po enotni fronti. Nekoč je socialno-demokratska stranka v Avstriji odločevala nad usodo 700.000 članov. Toda, ker je bila notranje gnila, ja popolnoma razpadla. Nasprotno pa zatrjuje Losovski, da so komunisti v Avstriji od 3000 narasli na 13.000 članstva.

Losovski, hoteč prikazati napredek komunistov na polju strokovnega gibanja, navaa sledeče številke: V Franciji šteje 260.000, na Češkem 100 tisoč, na Kitajskem v tistih ozemljih, ki so proglasila boljševički režim, 300.000, na Japonskem 3000, na Špankem 10.000, v Ameriki 125.000 itd. Te številke, pravi Losovski, so v primeru z 19 milijoni strokovno organiziranih komunistov v Rusiji razmeroma majhne. Toda treba jih je gledati s političnega vidika. Tudi boljšaviška stranka v Rusiji pred februarso revolucijo 1917. leta ni štela več kot 8000 članov.

Izvajanja sovjetskega strokovnega zastopnika potrjujejo spremenjeno taktiko sovjetov nasproti drugi internacionali. Polagoma in previdno toda tembolj vztrajno izpodirajo komunisti socialiste iz njihovih postojank in se polastajo njihovih delavskih mas. To se je zlasti pokazalo o priliki pogajanj za skupno pomoč španskim revolucionarjem, ko so vse odbore v roke dobili skoraj sami komunisti. Vadno bolj se kaže, da je geslo, ki je izšlo iz Moskve o enotni fronti, bila le komedija, ki naj zakrije prave namene boljševikov, da namreč tem prej spravijo marksistično delavstvo pod izključno svoje komunistično vodstvo.

Charles Reber misli, da so dobivali teroristi podporo tudi pri uglednih madjarskih plemičih, katerih posestva na jugoslovanskih tleh so prišli pod agrarno reformo.

Nad 21 milijonov brezposelnih

Zeneva, 6. nov. — Kolikor je število brezposelnih sploh mogoče izkazati s statistiko, kaže o naslednje številke: Koncem marca 1934 je bilo po industrijskih državah sveta 22,5 milijona brezposelnih. Do konca poletja se je brezposelnost znižala za dobra dva milijona. Leto jno jesen pa je zopet nastopilo poslabšanje, zlasti v Združenih državah, v Franciji, v Italiji in Angliji. Splošno sodijo, da je število brezposelnih vsaj 21,5 milijona.

Drobne vesti

Zagreb, 6. nov. b. Danes so bile v Zagrebu patriotske manifestacije, ki so mirno potekle. Polcija je vzorno vzdrževala red.

Belgrad, 6. nov. m. Z odlokom prometnega ministra je postavljen za uradnika Pošne bravnice v 9. pol. skupini v podružnici v Sarajevu Avgust Pogačnik, pripravnik iste podružnice.

Praga, 6. nov. Poštno ravnateljstvo je sklenilo, da zgradi v zapadni Slovaški 100 KW močno radioodajno postajo. Kraj se ni določil.

Dunajska vremenska napoved: Oblačno in v južnih Alpah padavine. Temperatura nad normalo.

Temeljni kamen Zbornice TOI - Ustanova za onemogle trgovce in obrtnike

Pri ogromni večini makedonekih in staroslovskih muslimanov je torej navdušenje za Kemalovo popolnoma splehnelo, a starejši rod s hodžami raje čelu gleda nanj skoro kot na nekakega muslimana, ki ekega antikrista. Zlasti odklanjajo vsi Kemalovo odpravo fesa in pa »feredže« (žensko pokrivalo, obraz). Fes ali vsaj turban je namreč prav bistveno združen s muslimanstvom. »Klanjanje« (molitev) brez pokrivala je namreč prepovedano, a s klobukom na glavi je pa zopet jako težko, ker klobuki kovi kraji ovirajo dotik čela k tlom. Bistvo muslimanskega pokrivala je torej tako, ki je brez krajev (ne fes sam na sebi), a Kemal kraje, torej klobuk, pod kaznijo zahteva. Kdo bi se torej zgražal, saj Kemal s tem vsaj posredno ovira samoljube.

(Dajje.)

(Dajje.)

Ljubljanske vesti:

Oproščen obtožbe zaradi uboja

Ljubljana, 6. novembra.

Leopold Malin, pomožni delavec, stanujoč v Rožni dolini, je bil danes že drugič pred malim senatom. Prvič, 25. septembra letos je bila razprava preložena, ker ni bila navzoča glavna priča. Državni tožilec je obtožil Malina uboja, ker je dne 12. avgusta ponoči zaklal delavca Stanka Seligo na Cesti dveh cesarjev. Krvavi dogodek je vzbudil takrat med Trnovčani in prebivalci delavske kolonije Sibirije senzacijo, zato je današnja razprava poslušala prav mnogo ljudi.

Malin je priznal, da je res sunil Seligo z nožem v leva prsa. Navajal pa je priče in okoliščine za to, da je bil v skrajnem silobranu. Samo branil se je pred nasilnim napadom. Seligo, ki ga je že pred pivovarno Union napadel in udaril, je sko-

čil na Cesti dveh cesarjev na njega in ga podrl na tla. Tako ga je poobil, da je kar vzrak padel. Ko je vstal, je Seligo znova navajal nanj. Moral se je braniti. Spoprijeta sta se. Bil je razburjen in sam ne ve, kako je Seligo sunil z nožem. Glavne priče, tako Evgen Bohar in drugi, so potrdili bistvene okoliščine silobrane. Obtoženec se je sam javil policiji. Seligo je bil takoj mrtev, ker mu je bila prerezana žila odvodnica.

Državni tožilec je sicer vztrajal pri obtožbi na uboj, toda s pridržkom, če sodišče pride do prepričanja o silobranu, da ga je pa obtoženec prekoračil. Branilec dr. Joahim Ražem je plediral za oprostitve. Po kratkem posvetovanju senata je bil Leopold Malin oproščen od obtožbe zaradi uboja, ker se je senat prepričal, da je ravnal v silobranu in da je bil razburjen.

pirja, ko sem vstopil. Povedal sem takoj, kaj bi rad.

»Hmmm, gospod, vejo, ta reč ni nič tako, kakor so to povedali gospod Fizikat. Mesarska stojnica iz betona — kje pa je kdo še to slisal? Če mi ali gospod Fizikat, da je za mesarja in za stojnico treba samo kakšnega vola ali bika, se presenote motijo! Glavna reč za mesarja ni vol, teh je v Ljubljani za vsakim voglom dosti, čeprav nimajo rogov, ampak glavna stvar je ploč! Brez ploča ni mesarije. Ali naj mesar čelga vola prodaja, ko ljudje še za deset dek komaj skupaj spravijo, ali si pa dajo vse zapisati? Mesar mora vola sekati! Kje pa naj ga seka? Na betonu, da mu bo mesarica v glavo odletela? Saj nič ne rečem, beton je dober, pa tudi kakšen »provizijone« se dobi pri njem, če ima človek arečo pri mešetarji, ampak za mesarje morajo biti leseni ploči. Tega pa gospod Fizikat ne veda: kako pa naj to veda, če se niso nikoli mesa sekali, kaj šele kosti — morebiti kakšne človeške, ki jih je sama elina in hrustanec, ampak volovskih? Ki jih še vol komaj premika?

No, to je eno. Druga reč je pa ta: Kam pa naj mesar meso obeša? Na kaveljne, to se razume! Ali naj bodo kaveljni tudi iz betona? Da se bodo vsi prvo minuto polomili? Kavelj mora biti železen in močan in tudi nekaj rjast je lahko, že zaradi juhe. Če višji mesar na rjastem kavelju, ima juha vse drugačno barvo! Tega gospod Fizikat tudi ne ve; kako in odkod pa?

Potlej pa denari! Tri milijone — tri! milijone! Ali jih bo dal g. Fizikat?

Atatn, gospod, kar mirno naj povedo ali pa zapišejo, da bomo še dolgo metali razne ostanke v Ljubljano iz sedanjih stojnic. Če pa hoče g. Fizikat drugače, naj pa kar sam svoje sekire razbija na betonskih pločih! Sicer bodo pa že gospod župan to reč uredil tako, da bo prav. Gospod Fizikat lahko govore, gospod župan bodo pa naredili, kakor bomo mi rekli, pa basta! — Gospod, ali imajo kakšno cigareto?

Tako je povedala najbolj merodajna oseba.

P. S. Ker sem merodajni osebji res dal svojo zadnjo »dravo«, prosim elavno uredništvo za povračilo stroškov.

Ptuj

Odhod dr. Muhiča. Sodnik dr. Franc Muhič, ki je bil imenovan za starešino okr. sodišča v Kozjem, je te dni odpotoval na svoje novo mesto. Tukajšnji njegovi tovariši so mu priredili prav lep poslovilni večer v gostilniških prostorih pri »Posti«. Večera so se udeležili vsi sodniki, kakor tudi ostalo pisarniško osebje ptujškega okr. sodišča, vsi tuk. odvetniki ter lepo število prijateljev in znancev. Prav lep poslovilni govor je imel njegov dosedanj šef, sodni svetnik dr. Poznik, ki se je zahvalil za njegovo osemletno trudopolno delovanje kot sodnik v Ptuj. Še drugi so se poslovili od odhajajočega tovariša. Ptujčani ne izgubijo v odhajajočem dr. Muhiču samo dobrega in pravičnega sodnika, temveč tudi vnetega in agilnega športnika in ga obdružijo v najboljšem spominu. Na njegovem novem službenem mestu mu želimo tudi mi vse najboljše.

Združenje trgovcev v Ptuj razglašja, da je seznanjen cenitev za davkoplačevalce pridobnine za leto 1934 razgrnjen na vpogled v pisarni Združenja trgovcev v Ptuj.

Iz vojaške službe. Dva častnika tuk. 11. pontonskega bataljona sta premeščena iz Ptuja, in sicer kap. Stojković v Belgrad, por. Bergine pa v Belovar. Oficirska čitalnica jima je priredila v nedeljo, 4. t. m. poslovilni večer.

gotske umetnosti. Tretjo fazo nam prinese jug, toda preko severnega in zapadnega posredovalca, kar je značilno za naše »zatišje«, in pa iz Furlanije. (Močna je Prekmurska, 2. pol. XIV. stol., pri nas n. pr. zgornja plast na Vrzdencu.) Iz teh podlag se razvije mehki slog, ki ga označuje idealizem in mehka obdelava oblik. (V ta okvir spada n. pr. Janez Ljubljanski s svojimi datiranimi deli: Visoko 1443, Muljava 1456, Kamni vrh 1459.) Reakcija na mehki slog je realistični plastični stil, vplivan od Nizozemske in južne Nemčije, vendar pri nas dolgo sobiva z drugo še vedno idealistično strujo (Skofja Loka, Mače), pokaže se vpliv grafike, ki je zaznaven zlasti v risbi obrazov in draperije. 15. stoletje se bliža koncu, rešitev v 16. stoletje je simbolizem realističnih in idealističnih elementov. Zadnja faza je renesansa, ki ne nastopa čisto, združila se je z elementi poznogotskega realizma in prišla k nam po posredovanju srednje Evrope. Južna renesansa se pojavi pri nas le v južnem obmejnem teritoriju, drugače pa fragmentarno (n. pr. Stična, 1482. l.). Nato naraščajo dekorativnega elementa, umetnost pred vrati 17. stoletja že naneša problem prostora in odnosa človeka do krajine.

Podobe obsegajo glavne najstarejše umetnostne spomenike na slovenskih tleh; z njimi je prikazan razvoj srednjeveškega stenskega slikarstva do l. 1350.

Na dveh straneh besedila so zbrani avtoritativni podatki našega srednjeveškega slikarstva. Koliko dela je v teh vrsticah! Glede dela samega pa je gotovo, da bo eno največjih, kar jih imamo in jih bomo imeli. Značaj dela je največje važnosti za nas Slovence, ker strogo znanstvena knjiga je odprta samo ozkim krogom naše inteligence, poljudna pa je vedno v nevarnosti, da izgubi na svoji objektivni vrednosti. Monumenta združujejo oboje, delo bo dostopno tako lajku kot znanstveniku specijalisti. Za lajka ima veliko informativno vrednost, saj ga seznanja s kulturno zakladnico vseh generacij, od prihoda naših prednikov, pa do današnje dobe.

Mariborske vesti:

Zanimiva razprava pred sodiščem

Maribor, dne 6. nov.

Danes se je vršila pred mariborskim okrajnim sodiščem razprava proti Jožetu Vokaču, železniškemu uradniku v Mariboru, radi razžaljenja časti. Tožil ga je Rudolf Tumpej, bivši predsednik Zveze jugoslovanskih nacionalnih železničarjev. Vokač je na obnem zboru zveze očital, da je Rudolf Tumpej pred leti, ko je narodno-socialistična stranka na Kranjskem likvidirala in prešla k Željavi SDS, ponujal narodno-socialistično stranko na bivšem Štajerskem po narodnem poslancu gosp. Žebotu bivši Slovenski ljudski stranki za 20.000 Din. — Pri današnji razpravi je g. Žebot kot priča med splošno pozornostjo navzočih izpovedal sledeče:

Ko so v Ljubljani, oziroma na bivšem Kranjskem voditelji nar.-soc. stranke prešli s svojo skupino k dr. Željavi SDS, se je nekega dne javil pri meni g. Rudolf Tumpej, ki se je izdal za voditelja narodno-soc. stranke na slovenskem Štajerskem. Izjavil mi je: Jaz in moji tovariši na Štajerskem ne odobravamo vstopa NSS v SDS, ker vem, da so se zadnja leta pridružili SDS mnogi bivši nemškutarji, dočim vodijo SLS moške, ki so že od nekdaj, posebno pa v naših obmejnih krajih, navdušeni in požrtvovalno vodili borbo proti nemškemu navalu. Radi tega je meni, kakor tudi mojim tovarišem SLS mnogo bolj simpatična nego SDS. Tumpej mi je tudi izjavil, da je on iz klerikalne familije doma in danes so mnogi njegovi ožji sorodniki v njegovem rojstnem kraju odlični pristaši SLS. To da ga vleče mnogo bolj v to stranko, kakor pa v dr. Željavo. Nato mi je gosp. Tumpej zaupal, da bi on spravljal svojo politično grupo na Štajerskem v SLS pod pogojem, da mu plačajo znesek 25.000 Din, ali pa vsaj 20.000 Din in ga kooptirajo v odstvo SLS.

Na moje vprašanje je izjavil Tumpej, da bi rabil on omenjeno vsoto za agitacijo in eventualno za ustanovitev kakega lista. Meni se je vsa stvar zdelo sumljiva in sem gospodu Tumpeju izjavil, da je najbolje, če stavi pismo ponudbo naravnost načelniku SLS gospodu dr. Korošcu.

Gospod Tumpej pa me je prosil naprej, da naj jaz vse to sporočim šefu stranke. Jaz sem res kmalu nato v Jugoslovanskem klubu referiral dr. Korošču, kar mi je izjavil g. Tumpej. Gospod dr. Korošec me je osorno zavrnil: »Pojdite mi s tem! Mi duš ne kupujemo! Kdor ni iz srca naš, ni nikdar naš! Mi tudi Judeževih grošev nimamo! Le povejte to gospodu Tumpeju!«

Ko sem ob priliki sporočil gospodu Tumpeju,

□ Posebni vlak v Oplenac. Tujskoprometna zveza v Mariboru pripravlja posebni vlak iz Maribora v Oplenac. Odhod iz Maribora v soboto, dne 17. novembra ob 17. prihod v Mladenovac v nedeljo ob 7 zjutraj. Odhod iz Mladenovca ob 13, prihod v Belgrad ob 14 ter odhod iz Belgrada v nedeljo ob 19, s prihodom v Maribor v ponedeljek ob 9. Vožnja tja in nazaj z avtobusno vožnjo Mladenovac—Oplenac stane 180 Din. Za priključne proge do Maribora velja polovična vožnja. Prijave sprejemajo občinski uradi ter pisarna Putnika v Mariboru s podružnicami v St. Ilju in Gor. Radgoni.

□ Razgrnjeni regulacijski načrti. Od 19. nov. do 8. decembra bodo javno razgrnjeni načrti o izpremembi regulacije Zrinskega trga ter loka med Prešernovo, Cankarjevo, Maistrovo in Aškerčevo ulico. Načrti bodo na vpogled na mestnem gradbenem uradu v Franciškanski ulici dnevno od 8 do 13. Ugovori zoper navedene izpremembe regulacije se morajo predložiti mestnemu poglavarstvu najdlje v 15 dneh po izteku roka za javni vpogled.

□ 1399 ljudi brez strehe. V oktobru je začela brezposelnost v Mariboru naraščati. Pri borzi dela so zabeležili ob koncu meseca 1399 ljudi, ki so stalno brez dela. Koncem septembra jih je bilo še samo 1006. V enem samem mesecu se je pomnožilo število ljudi brez zaslužka za 393 oseb, med njimi 245 moških.

□ Komisija za kupovanje konj za vojaške potrebe posluje v vojašnici 32. art. polka v Stritarjevi ulici. Prodajalci naj pripeljejo konje na pregled le

Kaj je

Florida?

Z umetniške in estetske strani imajo najstarejši ohranjeni spomeniki svojo mikavnost. Tako je glava umirajočega sv. Franciška, ki je nastala v času, ko se je v Italiji že gojilo slikanje obrazov v bizantinskem slogu, izredno živa in prepričujoča. Razgibana postava angela iz Turnišča ima čar lepote, ki učinkuje neposredno tudi na sodobnega človeka. Itd.

Za umetnostnega zgodovinarja pa je delo sploh neprecenljive vrednosti. Vedno se je kazala potreba po sintetičnem delu naših slovenskih umetnostnih zakladov, ki bi omogočalo prvič splošen vpogled v razvojne faze naše umetnosti, kar bi omogočalo stilno analitičen študij posameznih dob, skupnosti ali pa panog umetnostnih tvorb, drugič pa, ki bi mu služilo kot praktično pomagalo pri urejanju in zapisovanju še neodkritih umetnostnih del. In še tretja je važnost tega dela. Naša umetnost, ki je kvaliteto vsaj tako dobra kot kaka druga, je bila do sedaj malo poznana v inozemstvu, to nalogo bodo sedaj z lahkoto prevzela »Monumenta«, in sicer na reprezentativni način, ker z delom samim, obliko in opremo, pa se moremo mirno uvrstiti med druge večje narode, s starejšo umetnostno zgodovinsko tradicijo. — Opremo knjige je zamislil mojster Plečnik, monumentalna oblika k monumentalnemu delu.

M. S.

„Mladika“ za november

Med črticami ki jih prinaša ta številka »Mladike«, in ki so uglasene za jesensko, novembrsko razpoloženje, bi rad opozoril zlasti na Jale novo: »Matj pri spomeniku«, zares prepričujočo stvarico, in pa na pravičeno »Očeto smrti Janeza Roženceta«. V obeh je prava umetniška mera in ob enem tista preprostost, ki je za okvir družinskega lista potrebna. Lep, dasi pripovedniško nekoliko šibkejši, je tudi Malešičev poskus črtice »Noč po pogrebu«. V spominskih področje spada V. Beličičev »Oče«. Tudi sicer je leposlovni del te številke bogat: mimo nadaljevanja glav-

kaj mi je odgovoril g. dr. Korošec, je gospod Tumpej kljub temu mene nagovarjal, da naj pregovorim dr. Korošca. Gospod Tumpej mi je rekel ob tej priliki, da bi zadostovala kot odkupnina vsota 20.000 Din v dveh obrokih. Napotil sem gospoda Tumpeja k dr. Korošču. Res sem kmalu nato dobil gospoda Tumpeja parkrat v Belgradu. Slisal sem, da je skušal priti do dr. Korošca. Ali ga je dr. Korošec sprejel ali ne, ne vem. Povdarjam še, da sem gospodu Tumpeju, ko je izrazil zahtevo po odkupnini 20.000 Din, izrecno izjavil, da SLS nima denarja, ker je stranka kmetov, delavcev in drugih manj premožnih stanov ter ne razpolaga s kapitalom, kakor druge stranke, ki imajo v svoji sredi bankirje in druge bogataše.

Na vprašanje sodnikov, ali je imel priča vtis, da zahteva g. Tumpej omenjeno vsoto za sebe, izjavlja g. Žebot, da mu ni bilo popolnoma jasno, v kakšne svrhe bi gospod Tumpej porabil zahtevano vsoto. Rekel mu pač je, da rabi to za agitacijo in za eventualni časopis.

Tožitelj g. Tumpej je nato izjavil, da je bil res pri gospodu Žebotu in sicer na pobudo ravnatelja Cirilove tiskarne g. dr. Jerovška in gospoda Hrastelja in sicer samo radi tega, ker je želel dobiti od tedanje vlade subvencijo 20.000 do 25.000 Din za nadaljni obstoj NSS.

Obtoženec gospod Vokač je nato izjavil, da je radi tega na zboru zveze pojasnil o Tumpejevih zadevi o 20.000 Din in SLS, ker je gospod Tumpej očital sedanjemu vodstvu zveze, da je v zvezi s »klerikalci«.

Priča gospod Žebot odločno vztraja v svoji izpovedi in izjavi, da se še danes točno spominja, da je gospod Tumpej takrat izrecno želel odkupnino za pristop njegove grupe k SLS. O kaki subvenciji za obstoj NSS ni bilo govora. Pravi, da sliši danes prvič, da bi gospoda Tumpeja poslala k njemu gg. dr. Jerovšek in Hrastelj.

Ker so tudi priče, ki sta jih navajala zasebni tožitelj in obtoženec g. Vokač, izjavile, da je gosp. Vokač v inkriminiranem govoru rabil besede, da je g. Tumpej »ponujal« in »prodajal« svojo grupo in ker je tudi g. dr. Korošec — zaslišan pri sodišču na Hvaru — potrdil, da se je g. Tumpej res ponujal, je sodnik g. Kežar izrekel za gospoda Vokača oprostilo in razsodbo. G. Tumpej je obsojen na plačilo sodnih stroškov. Prijavil je proti sodbi priziv.

Gospoda Tumpeja je zastopal gospod dr. Vauhnik, gospoda Vokača pa je zagovarjal g. dr. Rudolf Ravnik. Razprava je vzbudila v Mariboru mnogo zanimanja.

od 8 do 12. S seboj naj vzamejo živinske potne liste. Komisija kupuje konje le neposredno od lastnikov samih ter so radi tega prepovedali ali posredniki izključeni. Konji morajo biti zdravi, dobro razviti, brez napak, najmanj 4 leta in največ 7 let stari, mirni pri podkovanju in temne barve, visoki najmanj 166 cm, najvišje 170 cm brez podkovanja in imajo 195 prsne širine.

□ Za Vse svete — cvetoče jagode. Naš prijatelj g. Pučko iz Pobrežja nam je prinesel v udeležbo šopek cvetočih jagod, ki ga je nabral sedaj malo pred začetkom zime pri Vurbergu.

□ Življenje in smrt v oktobru. Rojstev je bilo v oktobru v Mariboru 85 in sicer 42 fantkov in 43 deklet. Pri rojstvih prednjači stolna župnija s 60 novorojenčki. Smrti je bilo v istem času 60 (na polovico: 30 moških in 30 žensk) ter je na prvem mestu magdalenska župnija s 43 mrlji. Porok je bilo 43. Prednjačijo to pot zopet Magdalenci z 18 porokami.

□ Gasilska vaja na Pobrežju se je vršila te dni ter so sodelovali gasilci iz Maribora, Pobrežja, Zrkove in Brezja. Namen vaje je bil preizkusiti možnost sodelovanja med motornimi brigadami in brigadami na ročni pogon. Ker so tudi okoliška gasilska društva zelo dobro izvežbana, se je vaja v vsakem oziru posrečila.

□ Še ena mlada begunka. Čuden pojav je zajel mladino. Skoro vsak dan pride na policijo prijava staršev, ki nannanjajo pobeg otroka. Večinoma so to nedorasi fantje in dekleta, ki jih strah radi slabih šolskih uspehov ali želja po pustolovščinah izvabi od doma. Včeraj je policija zopet dobila prijavo o pobegu 13 letne deklice. Marija Turk je izginila z doma v Taborski ulici 6. Sumijo, da se je pridružila 14 letni Ani Sirec, o katere pobegu smo poročali včeraj.

□ Noga pod lokomotivo. Nevarno se je ponesrečil 43 letni železničar Franc Erjavec iz Skok. Stroj mu je zmečkal na tračnicah stopalo desne noge ter so ga morali prepljati v bolnišnico.

Kulturni obzornik

Dr. Franc Stelè:
Monumenta artis slovenicae
Spomeniki slovenske umetnosti

V »Akademski založbi« je izšel prvi snopič veliko zasnovega dela našega najboljšega poznavca slovenske umetnosti. Delo je zamišljeno v 36 zaporednih mesečnih snopičih, od katerih bo vsak obsegal štiri strani slovenskega in francoskega teksta in osem tabel slik na najfinjšem papirju, v formatu 34×24 cm. Vse gra. divo je razdeljeno v štiri zvezke, dva bodeta posvečena slikarstvu, eden arhitekturi, eden naši skulpturi. Casovno bo delo obsegalo dobo od naselitve Slovencev pa do sodobnega realizma (1870 l.).

Prvi zvezek prinaša splošni pregled razvoja srednjeveškega slikarstva na Slovenskem. Slovenska zemlja je trikrat močna v umetnostni tvornosti, prvič koncem srednjega veka v okviru gotskega umetnostnega hotenja, v sredi XVIII. stoletja in od XIX. stoletja v naš čas, v XX. stoletje. Srednjeveško slikarstvo po stoletjih je datirano od srede XIII. do srede XVI. stoletja. Geografska lega ustvarja trojni vpliv, vpliv severa, juga in vzhoda. Vodita izmenoma sever in jug, vzhod (Balkani) pa sploh ne pride do izraza. Stilno se da gradivo razporediti v vseh variantah obeh naših glavnih duhovnih mecenov, severa in juga, kakor so že našli pri nas ugodno dispozicijo in svoj pravi čas. Naše najstarejše slike spadajo v zgodnjegotski risarski plastični slog (Ptuj, minoritske cerkev, ca. 1260—70), ki pride v zgodnjegotski risarski slog, od katerega se nam je ohranilo nekaj več spomenikov. (Vrzdence, zač. XIV. stol., Crngrob, spodnja plast, Vitanje, Jezersko, spodnja plast, Celje.) Oba stila sta se rodila na severu, oba sta se detajlirala iz velikega telesa severne

nega romana »Huda ura« Franceta Bevka in Rožencetove parafraze na svetopisemsko »Judito«, čitamo z zanimanjem še pokopališko razpoloženje Ceneta Kranjca »Vsi svetniki« in — obilo lirike. Oglasil se je rojak iz Amerike Ivan Zorman, posel pa stari znanci »Mladike«: Gustav Striša, Keaver Meško, Ivan Albrecht, Zdravko Ocvirk; dalje Milan Šega, Vinko Beličič, Joža Vovk, Lojze Fajdiga, Vinko Žitnik in Ivan Čampa. — Med poljudnimi spisi nadaljuje dr. Fr. Stelè svojo široko zasnovano »Zgodovino slovenskega cerkvenega slikarstva«, a urednik Jože Pogačnik piše prigodno jubilantno Fr. Ks. Mešku. — Pavel Slapar je prispeval daljši sestavek o Tereziji Neumann v Konnersreuthu. V. S. se oddoljuje spominu pokojnega Lojzeta Golobiča, novim spomenikom na ljubljanskem pokopališču posveča dr. Dobida nekaj lepih vrstic, a v ilustrativnem delu prinaša list lepo število reprodukcij opisanih spomenikov. Prof. Koštilal navaja nekatere jezikovne grehe, tudi novim slovenskim knjigam piše »Mladika« kratke, jedrnatne ocene. — Opozorjamo na zanimivost pod zaglavjem »Družina« in še na vso ostalo pisano vsebino te bogate številke, ki prinaša obilo lepih slik.

„Prodana nevesta“

v italijanskem radiu

Italijanski radio goji, kot znano, zelo italijansko opero, kakor lahko radijski poslušalci pri nas slišijo po večkrat na teden, gotovo pa vsako nedeljo in praznik. Seveda so na vrsti predvsem italijanske opere, katerih je dovolj, saj je cela vrsta odličnih imen med italijanskimi opernimi kompozitisti, ki so znana po vsem svetu: Verdi, Puccini, Giordano, Leoncavallo, Donizetti, Rossini, Boito, Bellini, Mascagni, da našim niti ne naštevamo. Le sem pa tja se na Italijanskih odrih sliši kakšna druga opera, Wagner, kakšen Francoz, pa tako redko, da ni vredno omeniti, Slovanov pa sploh ne. Zato je tembolj značilno, da je takovsna srečanja Italija oddajala iz študija v ponedeljek zvečer Smetanovo »Prodano nevesto«. Premašile so jo, seveda v italijanski, te-le postaje: Rim, Neapel, Bari, Milan II in Turin II. Dirigent je bil Franco Vione. V drugi pavi je bilo predvajanje o Smetani, iz katerega posnemamo, da je za sedanja sezono v milanski Scali na sporedu tudi ta opera,

Žaloigra pogorelega parnika pred sodniki

Krivci požara na „Morro Castle“

Poročali smo že, da je 8. septembra ob ameriški obali zgorel veliki parnik »Morro Castle« in z njim 124 potnikov. Že poročila o reševalni akciji kažejo, da na parniku pomorska služba ni bila v redu. Izmed 240 mož posadke so se skoraj vsi rešili, medtem ko je med 318 potniki bilo mnogo mrtvih. Med 124 mrličji je velika večina potnikov. Posadka se je takoj ob izbruhu ognja vrgla v reševalne čolne in se rešila na obalo, potnike pa je pustila na goreči ladji brez vodstva in brez navodil. Ubogi ljudje so morali skakati v vodo in se plavaje reševati. Američani so to nesrečo imenovali »neizbrisno sramoto« ameriškega pomorstva.

Preiskavo je najprej vodila newyorška carinska oblast, potem zvezno porotniško sodišče ter končno tudi poseben preiskovalni odbor. Ta preiskava je dognala čudne reči. Omenjamo le nepojasnjeno in skrivnostno smrt parnikovega kapitana Wilmota tik pred požarom. V zvezi s tem so se oglašili glasni očitki proti prvemu častniku Viljemu Warmsu, proti drugemu telegrafistu Georgu Alagna in še proti nekaterim. Medtem se je stvar toliko razjasnila, da je sedaj dvignjena obtožba proti petim častnikom zgorelega parnika. V Newyorku se je pričel proces proti krivcem. Ta proces ne bo obravnaval vprašanje, kdo je kriv, da je nastal požar, ampak se bo pečal le z vprašanjem, ali je bilo obnašanje petorice obtoženih med nesrečo pravilno pomorsko, ali so vse storili, da

bi rešili popotnike. V tej pravdi gre za mornarsko čast vsakega izmed petorice. To je pravda, katero pomorščaki vsa sveta z zanimanjem zasledujejo. Že sedaj je namreč jasno to-le: Ti-le častniki z nesrečnega parnika »Morro Castle« svoje dolžnosti niso izvrševali, ali pa so jo izvršili le površno. Imenu in ugledu ameriškega pomorstva so s svojim postopanjem neizmerno škodovali. Le odločna sodnikova sodba bo jamčila, da se take nezgode v ameriških vodah in pod ameriškim vodstvom ne bodo več dogajale.

Kapitanu Warmsu očitajo, da je prepozno poslal klice na pomoč, da je prepozno zaprl odprtine in ladji, da je prepozno napeljal cevi k hidrantom itd. Sploh se pomorski svet še čudi, da je ta mož sploh še smel opravljati pomorsko službo na potniškem parniku. Ugotovljeno je, da je paroplovna družba Ward-Line, ki je tudi lastnica zgorelega parnika, Warmsa že leta 1926 enkrat odpustila iz službe, ker na parniku »Jonuri«, na katerem je tedaj poveljeval, ni imel v redu predpisanih gasilnih naprav. Prav ta zločineka lahkomišelnost pa je ugotovljena vnovič sedaj pri tej nesreči. Poleg tega mu očitajo, da po smrti kapitana Wilmota ni preiskrbel za straže, kakor določaio ladijski predpisi. Resnično, bolj lahkomišelnega človeka bi nesrečni parnik ne bil mogel imeti za svojega poveljnika.

Pregreški drugih štirih, drugega častnika Hackneya, tretjega častnika Hansena, prvega inženjerja Abbotta in prvega pomožnega inženjerja Bujia, niso manj težki. Prav hudo jih obremenjujejo dovedanje izpovedi rešenih popotnikov. Prvi-ma dvema očitajo, da sploh nista ubogala kapitana-novega povelja, naj moštvo najprej popotnikom pomaga v čolne, kar je v mednarodnem pomorskem prometu samo po sebi umljivo. Niti najvišjega pomorskega pravila, da je treba ženske in otroke najprej rešiti, se nista držala. Pod vodstvom teh ljudi je posadka spustila reševalne čolne v morje, sama poskakala vanje in na vse kriplje veslala proti bregu. Med potjo so vzeli v čolne le tu in tam kakega popotnika, ki se je boril z valovi. Tako ni čudno, da je med 124 mrličji večina popotnikov.

Prvemu inženjerju očitajo, da se je odločno branil iti dol v strojnico, ravno tako njegov namestnik Bujia. Oba sta mislila le na to, da bi se rešila sama sebi življenje in sta bila med prvimi, ki so poskakali v čolne.

To so strašne obdolžitve. Sodniki bodo morali prinesiti jasnost, kaj je resnica na teh obdolžitvah. Zato se sodišče ne bo smelo dati vplivati od paroplovne družbe, ki je že poskušala poseči vmes. Ko bo vse to jasno, se bo pa moralo razrešiti še vprašanje, kje so vzroki, da je ladja začela sploh goreti.

Angleški ministrski predsednik Macdonald hodi peš v parlament in se ne vozi z avtomobilom.

★
»Pavel, to suknjo pa vendar enkrat lahko podarim kakemu beraču?« — »Ne, nikar! To suknjo vedno oblečem, kadar grem na davkarijo.«

Šest dni v letečem hotelu

Zračno potovanje s Holandskega v Batavijo

V začetku prihodnjega leta bo holandska letalska družba »Kanniglijke Luchtvaart Maatschappij« spustila v zračni promet svoj prvi letiški hotel. To bo novo letalo »Fokker 36«, ki bo vozilo na progi Amsterdam—Batavia. To bo doslej najdaljša zračna proga na svetu. Iz Evrope na Javo! V letalu bo 32 sedežev; gonili ga bodo štirje motorji s 700 konjskimi silami. Razdaljo 6000 milj bo letalo preletelo v 6 dneh s povprečno hitrostjo 163 milj na uro.

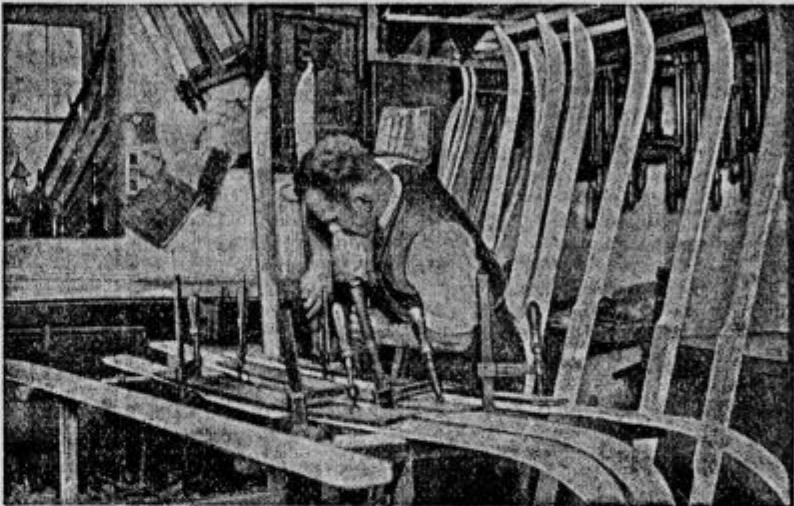
Ti načrti so bili narejeni seveda že davno prej, preden se je vršila letalska dirka iz Anglije v Avstralijo. Zato ta čas ne bo noben rekord. Toda potovanje v tem letalu tudi ne bo rekordno, ampak udobna in vendar nagla vožnja. Predvsem zelo udobna in prijetna. Le poslušajte, kako se boste imeli, če boste hoteli potovati v tem letečem hotelu: Podnevi bodo potniki lahko zajtrkovali kar v zraku. Popoldne ali proti večeru bo letalo priletelo v kakem večjem mestu, da bodo potniki lahko v mestu večerjali. Okrog polnoči bodo morali zlezt v svoje postelje v letalu ter speč nadaljevati pot, takorekoč na »perutih nočih«. Letalo bo res imelo sedežev za 32 potnikov, toda sprejeli bodo le 16 potnikov, da bo prostor za postelje. Te bodo napravili iz sedežev, kakor v Pullmanovih vagonih na železnici.

Zjutraj bo strežaj zbudil potnike ter jim kar

v postelji postregel s čajem in pogačo. Po tem okrepčilu bodo popotniki vstali ter se bodo najprej okopali v dveh velikih kopalnicah. Nato pojdejo v posebno kabino, kjer bodo imeli prekrasen razgled. Tu jim bodo servirali drugi zajtrk, ki ga bodo pripravili v električni kuhinji. Znotraj bo letalo zelo okusno urejeno in lepo prostorno. Kabine bodo 3 metre visoke. Ventilatorji in grelni aparati bodo skrbeli za svež zrak in primerno toploto.

Na letalu bo ta-le posadka: Kapitan, prvi častnik, ki je obenem drugi pilot, zraven bo še blagajnik. Njegova skrb bo, da bodo potniki v Perziji imeli perzijski denar, v angleški Indiji rupije, v Singapuru malajske dolarje. Mož bo torej bankir v »leteči menjalnici« ter bo za popotnike vse sam plačeval, a obračunaval vsak večer.

Tak let iz Holandije v Batavio bo stal 1750 holandskih goldinarjev (en holandski goldinar je vreden 24 Din). V tej vsoti je poleg voznine obsežna vsa prehrana in vse drugo. Upajo pa, da bodo voznino še znižali, da bo manjša, kakor je na ocean-skih parnikih na to razdaljo — 9000 milj. Kdor ima denar, zanj to res ni veliko, če pomislimo, koliko časa si bo prihranil. Saj bo letalo n. pr. progo iz Rangovna v Indiji do Bankonga v Sijamu opravilo pot v 6 urah, medtem ko parnik vozi devet dni.

Zima se bliža in z njo veselje zimskih sportnikov. Izdelovalci smučj imajo pred zimo polne roke dela.

Milijonarjeva nagrada

Iz Toronta v Kanadi poročajo, da je tam leta 1926 umrl čudaški milijonar John Vance Millar. V oporoki je zapustil pol milijona dolarjev tisti ženi, ki bo v prvih 10 letih po njegovi smrti imela največ otrok. Sedaj vse kanadske družine tekmujejo za to nagrado; časopise pa je nekaj razvodnik. Največ upanja na zmago leta 1926. imajo doselej žene: Matthew Kannedey, 31 let stara, ki ima od leta 1926. že 10 otrok, vsega skupaj pa 11; Stefaniya Darrigo, ki ima od leta 1926. tudi 10 otrok, a so trije bili mrtvi rojeni; Gracija Bagnato, ki je imela v tem času 8 otrok, vsega skupaj pa kar 22; Florenca Brown, ki ima od leta 1926. sicer le 8 otrok, a v 22 letnem zakonu vseh skupaj — 27!

Sedaj je nastal prepir, ker pravijo, da Darri-gova ne bo všteta, ker so trije otroci bili mrtvi rojeni. Še večje pa je razburjenje zato, ker je v provincijalnem zboru bil sprožen predlog, naj se milijonarjeva oporoka razveljavi, češ, da mož ni bil pri pravi pameti ter naj se ta denar porabi za vseučilišče v Ontariu. Predlog še ni bil sprejet. Družine, ki se potegujejo za to dediščino, hočejo posredovati pri vladi, da bi se oporoka ne razveljavila.

Slovanski tečaji v Varšavi

Varšavsko »Društvo slovanske mladine« ima nalogo pospešiti kulturno sodelovanje slovanskih narodov in prireja v ta namen brezplačne tečaje slovanskih jezikov. Letos se je prijavilo posebno dolet slušatelj. Varšavski dnevniki navajajo te-le za poljske razmere zanimive številke: Največ obiskovalcev, nad 400, je privabila ruščina. Češčina ima nad 100 slušateljev, arbo-hrvaščina skoro 70. Na zadnjem mestu je ukrajinščina s tremi sluša-telji (dasiravno biva na Poljskem najmanj petmili-jonska ukrajinska manjšina).

Avtomobilov „popotni list“

Na Nemškem so uvedli popotne izkaznice za avtomobil. Kakor mora pri nas vsaka krava imeti svoj živinski popotni list, to se pravi: gošpodar, ki jo prodaja, ga mora imeti za kravo — tako bo tam z avtomobili. Brez tega lista bo avtomobil, najsi je še tako lep, brez vsake vrednosti, ker ga ne bo hotel in smel nihče kupiti. Kdor bi se vozil z avtomobilom in ga bo ustavila straža, bo poleg svoje izkaznice moral pokazati tudi avtomobilov popotni list. Če tega ne bo imel, bosta aretirana oba — mož in avto.

Ta uvedba je naperjena predvsem proti tato-vom, ki si sedaj ne bodo znali pomagati z ukra-denimi avtomobili, če ne bodo obenem ukradli tudi popotnega lista.

Popotni list je tiskan v državni tiskarni na po-sebnem papirju in s posebnimi znaki. Vsak izvod bo imel svojo številko na vsaki strani. Natančno bodo pazili, komu bodo izročili kak izvod. Navadno ga bodo dobile le avtomobilske tovarne, katere bodo morale izpolniti te liste za vse avtomobile, katere so izdelale od 1. maja leta 1934. Pozneje pridejo na vrsto drugi avtomobili. V listu bo moral biti avtomobil natančno popisane: vrsta vozila, kdaj je bil narejen, kdo ga je naredil, tovarniška šte-vilka ogrođja in motorja, velikost, teža, obreme-nitev, število sedežev, kakšno je kolesje, obroči, zavore itd., ali je obit s pločevino in kje. Vsako popravilo se bo moralo s podpis in pečatom za-pisati v popotni list.

S tem je napovedan šah match avtomobilskim tatovom.

★
»Vi imate pa glasen zvočnik, Marija.« — »Ah, kaj zvočnik! To je milostljiva, ki kaže gospodu šiviljin račun.«

Letalec v boju z orkanom

Iz Honolulu poročajo: Avstralski letalec Kingsford Smith je komaj ušel smrti. Kakor je letalec po radiu poročal o svoji vožnji, kar je vjela hono-luleka radio-postaja, je Smithovo letalo severo-vzhodno od otočja Feniks zašlo v silen vrtnec. Smith je poročal po radiu:

»Kmalu se nisem mogel več znajti; hudi sunki so me metali sem ter tja. Moje letalo je začelo skakati navzdol, da sem že mislil, da letim z no-som naravnost v morje. Vedno sem poskušal, da bi se dvignil ter da bi ušel iz objema črnih obla-kov v sinje višine. Toda orkan me je vsakokrat vrgel nazaj. Slednjič sploh nisem vedel, kje sem, ter sem moral leteti kar na slepo.

Toda vse to, kar sem doslej doživel, so bili le sunki viharja ob kraju. Kajti sedaj se peklenški ples šele začne. Višinsko krmilo mi je odpovedalo. Končno tudi stransko krmilo. Zaradi strašne sile viharja, ki je metal moje letalo kakor pero sem in tja, se je letalo začelo kolebati ter je končno s strašno silo strmoglavilo proti vodi. Kakor nor sem vlekel za višinsko krmilo. Hvala Bogu! Čez nekaj strašnih in obupnih minut se mi je posre-

žilo. Tik nad razburkanim morjem sem ujel svoje letalo in ga uravnovesil.

Sedaj — tako končava Smithova radio-brzo-javka — že letim precej visoko nad morjem ter sem letalo že naravnal naravnost proti Havajskim otokom.«

Pet ljudi zgorelo

Strašna avtomobilska nesreča se je 28. okto-bra zgodila blizu francoskega mesta Calais. V avtomobilu se je peljalo pet ljudi. Avto je drvel čez železniško progo, ki pa ni bila zaprta. V istem hipu je od strani privozil tovorni vlak, ki je zgra-bil avto, ga 50 metrov daleč vlekkel s seboj in ga potem gorečega vrgel na polje. Strojevodja je takoj ustavil vlak in železničarji so hiteli na pomoč. Toda vsaka pomoč je bila brezuspešna, ker niso mogli do gorečega avtomobila. Vode pa ni bilo v bližini. Tako je vseh pet ljudi v avtomobilu živih zgorelo med najhujšimi mukami. Zgorel je lastnik avtomobila s svojo ženo in otrokom ter njegova gosta, njegov službodajalec in njegova žena.

•

Priča. »Ali je od onega tepeža Vam kaj prišlo na usesa?« vpraša sodnik Vitkača. — »Da, dve zaušnici.«

Na angleških šolah so uvedli nov predmet: otroke poučujejo v porabi plinskih mask in pa, kako naj se vedejo za časa plinskih napadov.

Vojaska vzgoja v angleških šolah. Gojence višjih šol na Angleškem tudi vojaško vzgajajo. Učence podučujejo podčastniki angleške armade. Uče jih kako se uporablja strelno orožje ter urijo tudi v pravih vojaških prijemih

Pravilnik k uredbi o zaščiti kmeta

Kmetijski minister je predpisal na podlagi čl. 16 Uredbe o zaščiti kmeta pravilnik za izvrševanje te uredbe.

Iz pravilnika posnemamo tale važna določila:

Čl. 1. Neveljavne so pogodbe, s katerimi se kmet obvezuje, da se ne bo okoristil z odredbami uredbe.

Pod svojoim dolgovic se smatrajo vse denarne obveznosti zasebnopravnega in javnopravnega značaja, v kolikor niso izvršene s čl. 8, brez oziroma na to, iz katere podlage izhajajo in brez oziroma na to, če jih dolguje kmet kot glavni dolжник, solidarni dolжник ali porok.

Obveznosti, ki obstoje v dajanju kakšne stvari ali pravice v delu ali delih, v kakšnem dovoljenju, se ne smatrajo za dolgovice.

Čl. 2. Uredba se nikakor niti glede načina izplačila niti glede višine obrestne mere niti glede pravnih stroškov, zavarovanja, izvršbe niti odvratnih stroškov ne nanaša na dolgovice kmetov, ki bi nastali po 20. aprilu 1932.

Z uredbo se morejo okoristiti osebe, ki so dokazale s potrdilom, da so v času zadolžitve bile kmetje po odredbah uredbe.

Uredba se nanaša tudi na kmeta, ki je prišel v konkurz.

Kdo je kmet?

Čl. 3. Kot pogoj, da neko osebo v smislu uredbe smatrajo za kmeta, je potrebno, da je dotični osebi kmetijsko glavni poklic. Zato se ne morejo smatrati za kmete osebe, katerih glavni poklic je neka druga gospodarska panoga (kot so n. pr. trgovci, industrijci, obrtniki itd.), državna javna ali privlačna služba, državni, samoupravni aktivni uradniki, za tem odvetniki in javni notarji, zdravniki itd.), pa čeprav jim obdavčeni dohodki dotelejo pretežno iz kmetijstva in njih posestvo ni večje, kot to določa uredba.

Ne bodo smatrani za kmete trgovci v živino, ki samo sezonsko pasejo živino radi spekulacije.

Dohodki iz kmetijskih gozdov se smatrajo kot dohodki od kmetijstva.

Za to, da nekoga smatrajo za kmeta, je dovolj, da obdeluje zemljo, ne zahteva pa se z razven, da bi se tudi naselil na zemlji, katero obdeluje. Samos pomeni ali osebno ali v osebnosti režiži t. j. s pomočjo najete delovne sile, ne pa dajanje v zakup.

Da bi za kmeta smatrali lastnika, ki obdeluje zemljo mešano, t. j. en del obdeluje sam, drugi del pa daje v zakup, je treba, da več kot polovico obdeluje sam ali s člani svoje rodbine, razen v primeru iz odstavka 4 a čl. 2 uredbe.

Za presojo vprašanja, če je koga smatrati za kmeta, je merodajno razmerje njegovih dohodkov, ki so podvrženi davku, ne pa razmerje, posameznih davkov, katere plača za posamezne vrste svojih dohodkov. Zato se bo v smislu čl. 2, odst. 1, smatralo, da obstoji pogoj, da bo priznan za kmeta, če je njegov dohodek od kmetije večji od vseh ostalih dohodkov, za katere plača davek, čeprav je davek, ki ga plača za vse ostale dohodke večji kot davek, ki ga plača za dohodek od kmetijstva.

Pod obdavčenimi dohodki je razumeti davčne osnove onih davčnih oblik, kakor so ugotovljene v knjigah.

Kot obdavčeni dohodek se smatra tudi oni, ki je trajno ali začasnno oproščen davka.

Izraz posestvo se razume kot istoveten izraz lastnina, odn. lastništvo in po tem takim pri ugotavljanju maksimuma zemlje prihaža v poštev samo površina zemlje, ki dotični osebi pripada kot lastnina, ali tudi ona zemlja, katero ima v zakupu ali kako drugače v posesti.

Kot orna zemlja se razume tudi ona zemlja, ki se ne obdeluje odn. se ne more obdelovati (n. pr. zapuščen vinograd), pašniki se ne smatrajo za orno zemljo, za livado pa se smatra ono zemljišče, ki se redno saj enkrat letno pokosi, drugače se računa kot pašnik.

Zakupniki, ki obdelujejo tujo zemljo, čeprav nimajo svoje zemlje, a izpolnjujejo ostale pogoje, se smatrajo za kmete.

Čl. 4 in 5 imata isti tekst kot v uredbi določila o ženi itd.

Čl. 6. Tudi za žene in otroke veljajo določila kot za kmete, kdaj jih je smatrati za kmete.

Kot neodklonljiva ovira v smislu odst. 4 a se smatra tudi to, da se posestvo nahaja na krajih, ki so toliko oddaljeni drug od drugega, da je lastniku fizično nemogoče, nekatere teh posestev osebno, odn. s člani svoje družine obdelovati, nadalje se smatrajo za take ovire tudi visoka starost, odsotnost radi službe v kadru, zaradi sezonskega dela, trajna bolezen itd. Tudi se smatra zapuščina kmeta za kmetijo, dokler je sodišče ne dodeli naslednikom brez oziroma na to, kdo za ta čas obdeluje zemljo.

Pod stranskimi posli se ne razumejo samo taki posli, katere kdo opravlja brez obrednega dovoljenja ali če dela pri drugem, ampak tudi tedaj, če jih opravlja z obrtnim dovoljenjem, toda pod pogojem, da mu ni to glavni poklic in da izpolnjuje ostale pogoje. Da bi se kdo po točki b. odst. 4 čl. 2 uredbe smatral za kmeta, je treba, da živi na kmetih in da se poleg kmetijstva kot glavnega poklica bavi s posli malega obrtnika, malega vaškega trgovca itd., glavni vir za vzdrževanje družine pa mora biti dohodek od kmetijstva. Kmet so tudi osebe, ki so stopile kot začasni slugi v zasebno službo ali javne urade. Beseda vas se ne razume v administrativnem smislu, ampak kot kraj, v katerem žive kmetje s kmetijstvom kot glavnim poklicem brez oziroma na to, če tvorijo večino napram drugim osebam ali ne.

Čl. 7. Pri oceni obdavčenega dohodka se ne vpošteva obdavčeni dohodek za hišo, v kateri kmet stanuje, ki se nahaja v rajuju mesta (trga), če letni dohodek (obdavčeni) ne presega 10.000 Din. V primeru, da ta letni obdavčeni čisti dohodek presega 10.000 Din, tedaj se mora računati v skupnem znesku, ne pa samo presežek nad 10.000 dinarjev.

Čl. 9. O tem, kateri pogoji (po odst. 2 čl. 3) so za dolžnika ugodnejši, odloči dolжник sam. Če se odloči za odplačilo dolga po pogodbi, se lahko okoristi z odredbami uredbe samo glede obresti. Če je ostanej pokojnega roka za izplačilo dolgoročnih posojil dolgi kot 12, ima i v tem slučaju dolжник pravico, da izvrši plačilo ostanika dolga v 12 obrokih po čl. 3 odst. 1. uredbi in da se okoristi tudi z ostalimi odredbami uredbe.

Pri brezobrestnih posojilih pripada upniku pravica na obresti po uredbi od dne pogodbenega roka za izplačilo. Za one kmete, člane agrarnih zajednic, ki so dobili brezobrestna posojila po zakonu o brezobrestnih posojilih, veljajo predpisi po zakonu o teh posojilih, ne pa predpisi uredbe.

Čl. 10. Poleg obresti more upnik izterjati tudi efektivne izdatke za takse, računajoč tu tudi poštnino.

Čl. 11. Dolжник-kmet mora plačati upniku (gre za svote do 2000 Din op. uredn.) — denarnemu zavodu dospele obresti ob priliki davanja nove menice v dveh četrtletjih, kateri si sam izbere, toda najkasneje ob izdaji nove menice za tretje in četrt četrtletje.

Čl. 12. K čl. 3 odst. 5 uredbe določa pravilnik: Do 23. decembra 1933 neplačane, odn. nepriračunane, a še ne zastarele obresti v višini, dovoljeni po obstoječih zakonih v dobi dospetja, se priračunajo glavnic dolga, kot obstoja na dan uveljavljenja uredbe.

Priračunajo se tudi zastarele dospele obresti, katerih zastarelost je bila prekinjena z uveljavljenjem zakona o zaščiti kmeta dne 20. aprila.

Pravdni in izvršni stroški, ki so nastali po 23. novembru 1933, faktični izdatki za zavarovalne premije, javne dajatve in ostala plačila, katere je upnik izvršil za dolžnika, pa so nastala po uveljavljenju uredbe, se morajo plačati v gotovini.

Kmečke menice

Čl. 13. V uredbi omenjeni »Podpisi enake vrednosti« pomenijo najmanj isto število podpisnikov in z isto kreditno sposobnostjo.

Ce glavni dolжник na novi menici svojevolično izpusti iz obveznosti enega podpisnika, obenem pa ne preskrbi drugega podpisnika iste kreditne sposobnosti, se smatra, da nove menice ni izdal. Če dosežani podpisnik odkloni podpis na novi menici, izgubi pravico na zaščito po uredbi glede te menice, v kolikor ne najde novega podpisnika iste kreditne sposobnosti. Če tudi v takem slučaju glavni dolжник ne dobi popolnega števila podpisnikov, mora upnik sprejeti menico z ostalimi podpisi, toda dobiva pravico do plačila meničnega dolga od podpisnika, ki je odklonil podpis na novi menici in more v to svrho zadržati staro menico. V tem slučaju so ostali podpisniki-dolžniki zaščiteni po uredbi za regresno terjatve.

Menice s poteklim rokom, ki še niso zamenjane niti vložene, se morajo zamenjati najkasneje do 15. novembra 1934.

Dolжник mora ob dospetju menice, katere rok pade v čas veljavnosti uredbe, izdati novo menico s trimesečnim rokom, če dolguje denarnemu zavodu, menico z letnim rokom pa ostalim upnikom. Če tega dolжник ne stori, tedaj ima upnik pravico vložiti tožbo za plačilo menične terjatve. Rok nove menice se računa v vsakem slučaju od dospetja prejšnje menice.

Čl. 14. Upnik, ki ima pravomočno sodno odločbo ali pravomočen menični plačilni nalog, ne izgubi svojih pravic, če ne zahteva od dolžnika nove menice.

Smatra se, da je pismen opomin redno izročen dolžniku, če upnik dokaže s povratnim recenizom pošte, da je dolžniku priporočeno pismo bilo ali izročeno, ali pa da ga ne sprejme.

Dolжник izgubi pravico do zaščite, če v roku 90 dni od dne, ko mu je bil izročen redno dostavljen pismen opomin, ne zamenja menice. Rok menice teče od dne potrdila prejema odn. od datuma poštnega žiga na povratnem recenisu.

Čl. 15. Kmet, če je porok ali solidarni dolжник, odgovarja po predpisi uredbe, četudi glavni dolжник, odn. solidolжник ni kmet.

Kot porok ali solidarni dolжник kmeta se smatra tudi ona oseba, ki se je samo formalno obvezala kot glavni dolжник, stvarno pa je dala samo svoj osebni kredit, da kmetu dobavi potrebni denar, če dolжник dokaže, da je to upniku bilo znano.

Čl. 16. Namesto dolžnika more ponuditi plačilo ali novo menico tudi tretja oseba.

Čl. 18. Potrdila za to, da presegajo dolgovi 2.000 Din, izdajajo občinske oblasti brezplačno.

Čl. 19. Dogovor o obrestih je ničen po pogodbi, ki so veljate do uveljavljenja uredbe. Za prejšnje dogovore o obrestih veljajo predpisi, ki so bili tedaj v veljavi.

Čl. 20. V kolikor se plačujejo višje obresti, kot določa uredba, se mora kazenski postopek začeti po službeni dolžnosti.

Odložitve izvršb

Čl. 21. Kot pravomočno izvedene se smatrajo one naložene prodaje, glede katerih je tedaj, ko je stopila uredba v veljavo, potekel rok za vlaganje pravnega leka proti odločbi o izvršni prodaji, pa v tem roku ni bil predložen pravni lek, ali glede onih prodaj, kjer obstoje zakonski predpisi sploh ne dajo pravnega leka.

Prisilna javna dražba v smislu čl. 1 odst. 6 ob-

sega tudi prodajo iz proste roke in prevzemanje predmetov izvršbe, kjer to po zakonu zamenjuje prisilno prodajo (primerljaj izvršilni red za Slovenijo in Dalmacijo), Ustavitev dražb obsega tudi dovoljenja novih sekvestracij.

Vsi drugi izvršilni akti ali akti za zavarovanje na nepremičninah, so dovoljeni brez omejitve. Po tem takim je dovoljena n. pr. vključba prisilno izvršne pravice v zemljiških knjigah, sploh pa vsa sredstva zavarovanja, v kolikor niso vezana za transferacijo (odvzem) premičnin od zvezanega posestva in uprave dolžnikovih nepremičnin.

Določila o odlaganju se nanašajo tudi na administrativne izvršbe.

Ce je pred pravomočnostjo javne dražbe tretja oseba predložila naknadno ponudbo, položivši v sadni depozit z zakonom predpisane svote denarja ter je sodišče sprejelo naknadno ponudbo, v odlok pa postavilo izgle, da se bo s posebnim odlokom odredil rok za novo licitacijo, med tem pa so po uredbi dražbe ustavljene, se bo vrnil tretji osebi plačani znesek.

Potrdila občinskih oblasti

Čl. 22. Sodišča niso pooblaščená preiskovati, če je kdo kmet ali ne, če je o tem izdano potrdilo pristojne občinske oblasti.

Občinske oblasti so občinske oblasti kmetovega bivališča brez oziroma, kje se nahaja posestvo.

Potrdila občinskih oblasti so brez taksa.

Kot dokaz, kdo je kmet, veljajo samo potrdila izdana od občinskih oblasti na podlagi uredbe.

Čl. 23. Nobenega vpliva na postopek pri odložitvi prodaje nima okolnost, da potrdilo občinske oblasti še ni postalo pravomočno.

Čl. 24. Ce glavni dolжник ni v stanju dati za zavarovanje posebnega dokumenta, s katerim je upnik za svojo terjatve dovolj zavarovan, more upnik zahtevati zavarovanje od porokov ali solidarnega dolžnika.

Nobena izvršna dela ali akti zavarovanja niso dovoljeni na denarju, denarnih terjativah ali premičninah.

Čl. 25. Prispevki Okrožnim uradom za zavarovanje delavcev se smatrajo za javne davščine.

Pod »z zakonom predpisane pristojbine« ne pridejo pristojbine javnih beležnikov in nagrade duhovnikom za duhovska opravila, toda pod »pristojbinami predpisanimi z zakonom« se razumejo denarne kazni, globe, prične, pristojbine veščakov ali članov sodnih komisij.

Menice, izdane za kritje, ne spadajo v terjatve, ki so pretvorjene v menične.

Dolgovi, pretvorjeni v menične terjatve, se ne smatrajo kot stvarno novi dolgovi.

Dolžnost vzdrževanja obsega dolžnosti na podlagi zakona, pogodbe in poslednje volje.

Terjatve, ki izvirajo iz kazenskih del, obsegajo vse terjatve brez oziroma, če je to ugotovilo kazensko ali grajsko sodišče. Ravnotako obsegajo tudi terjatve iz kazenskih del tudi naknado škode, naknado kazenskih stroškov in naknado stroškov izvršitve kazni.

Polovična odvetniška tarifa

Čl. 29. Čl. 9, odst. 3 je določil posebno tarifo za spore glede kmetijske zaščite. Dokler pa ta tarifa ni izdana, se postavke obstoječih odvetniških tarif ne znižajo na polovico, če je dolжник kmet zaščiten. V onih pravnih področjih, kjer odvetniška tarifa ni ugotovljena, izvrši oceno sodišče na podlagi polovice zneska, ki ga dobi advokat na podlagi ocene sodišča.

Čl. 30. Nasonavetelj, pomagači itd. izgube pravico na zaščito, četudi niso kmetje, če so kot poroki ali solidarni dolžniki odgovarjali za knetske dolgovice.

Ce je kmet izgubil pravico zaščite, se to ugotovi v izvenpravnem postopku.

Zaščito izgubi tudi kmet, če je prestopke izvršil po 23. novembru 1933.

Čl. 31. Kupci, ki so se s kupoprodajnimi pogodbami obvezali, da bodo plačali del kupne cene na ta način, da od denarnega zavoda, odrejenega v pogodbi, izposlujejo posojilo v znesku tega dela kupne cene in da znesek zakupne cene izplačajo, odn. doznačijo prodajalcu, odgovarjajo napram denarnim zavodom ravnotako, kot bi odgovarjali napram prodajalcu.

Čl. 34. Odredbe tega pravilnika imajo moč avtentičnega tolmačenja Uredbe o zaščiti kmeta, ki je bila objavljena 27. avgusta t. l. v Službenih novinah in je tedaj stopila v veljavo.

2166 trgovin in obrtov letos manj

Pravkar je izdelala Zbornica za TOI v Ljubljani statistiko prijav in odjav trgovskih, obrtnih, industrijskih ter gostinskih obratov za 3. četrtletje. Iz te statistike je razvidno ponoven padec števila trgovskih in obrtnih obratov na zborničnem področju, kar dokazuje težke gospodarske razmere v naši domovini. Številke pa so take, da dajejo resno misliti, kako bi bilo pomagati naši trgovini in obrti, da bosta vsaj lahko izhajali. Veliki odpad števila trgovin in obrti pa je tudi migljaj za davčno upravo, ker je s tem izgubila na tisoče plačnikov in bo te dohodke težko pogrešala. Sušmarstvo, proti kateremu se bore vse strokovne organizacije, tako trgovine kot obrti, bo moralo nujno zavzeti še večji obseg. Tu je značilna nedavna izjava nekega trgovskega združenja, da so slišali v razgovoru tole: boljše je plačati parkirat kazen za sušmarstvo, kot pa imeti obrtni list in izpolnjevati vse obveznosti. V naslednjem navajamo nekaj podatkov iz zbornične statistike:

trg. obrati	obrti obr.	gost. obr.
prij. odj.	prij. odj.	prij. odj.
3. četrtletje 1933	182 443	225 508
4. četrtletje 1933	186 482	204 589
1. četrtletje 1934	179 648	274 688
2. četrtletje 1934	160 383	238 473
3. četrtletje 1934	168 587	245 671

Število prijav se v vseh panogah našega gospodarstva giblje v ozkih mejah. Sicer se je od 2. četrtletja sem neznatno povečalo, toda istočasno so pa narasle odjave, ki so le malo nižje kot v 1. četrtletju leta, ko navadno dosežemo najvišje stanje. Zaradi tega se je tudi število obratov v vseh strokah znatno zmanjšalo. Tako je dosseglo zmanjšanje pri trgovini v drugem četrtletju 223 obratov, v 3. pa že 419 obratov. Podobno je pri obrtnih obratih, kjer so v 2. četrtletju odjave prekašale prijave za 235 obratov, v 3. četrtletju pa že za 416 obratov.

Ugodnejše stanje je v gostinskih stroki, kjer so prijave še višje kot odjave. Le v 1. četrtletju so tu odjave znatno prekašale prijave.

Skupno je bilo v prvih 9 mesecih t. l. prijavljenih na področju zbornice 507 novih trgovskih in pomožnih trgovskih obratov, odjavljenih pa 1618, tako da znaša zmanjšanje 1101 obrat, kar pomeni skoro desetino vseh trgovskih obratov v Sloveniji. Statistika za celo leto 1934 bo pokazala še slabše

rezultate. Obrtnih obratov je bilo v prvih 9 mesecih letos prijavljenih 757 novih, odjavljenih pa je bilo 1832, tako znaša zmanjšanje 1065 obratov.

S tem se je zmanjšalo število obrtnih obratov na 23.020, dočim je še leta 1931 dne 31. decembra znašalo 25.812 obratov.

Število novo prijavljenih gostinskih obratov je znašalo v prvih 9 mesecih letos 241, odjav pa 239 in znaša povečanje 8 obratov, kar je pri skupnem številu vseh obratov te stroke dne 30. junija 1934 s 7416 malo.

Trgovski in trgovinski pomožni obrati.

Podrobna statistika po strokah nam kaže najznatnejše gibanje v tehle (prva številka pomeni prijave, v oklepajih odjave):

Trgovina z živino 3 (29), trgovina z lesom 2 (62), z manufakturo 2 (13), z delničnimi pridelki 16 (29), z živili 13 (32), z mlekom in mlečnimi izdelki 3 (12), s sadjem 5 (15), s perutnino 6 (20), branjarije 7 (52), z mešanim blagom 56 (146), sejmarstvo (30), avtotaksi 11 (22).

Obrtna podjetja.

Največje je bilo gibanje v tehle strokah: kovači 11 (29), ključavničarji 4 (9), kolarji 3 (18), žage 9 (34), mizarji 22 (43), sedlarji 1 (14), izdelovanje pletenin 2 (10), krojači 26 (55), šivilje 11 (77), čevljarji 21 (104), mlinci 27 (70), mesarji 12 (26), izdelovanje žganja (9), izposojevanje mlatilnic 10, godbeniki (16) itd.

Med gostinskimi obrati je bilo prijavljenih 59 gostilen, odjavljenih pa 62 ter prijavljenih 11 krčm, odjavljenih pa 5.

V industriji so bili prijavljeni 4 novi obrati, odjav na ni bilo. V 2. četrtletju so bili prijavljeni 3 novi industrijski obrati, odjavljenih pa ni bilo nič.

★

Železniški promet. Od avgusta na september je število natovorjenih vagonov na naših železnicah naraslo od 126 na 137.000. Lani septembra je znašalo število natovorjenih vagonov 153.000.

Državne finance v septembru. V mesecu septembru letos so znašali državni dohodki 856 milj. Din (avgusta 906, lani septembra 854 milj. Din).

Borza

Dne 6. novembra

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Berlina, Curiha, Pariza in Prage, dočim so vsi drugi tečaj narasli. V zasebnem kliringu je na ljubljanski borzi ostal avstrijski šiling neizpremenjen 8.10—8.20, dočim je na zagrebški borzi popustil na 8.08—8.18. - Grški boni v Zagrebu 28.65—29.35, v Belgradu 29.25 blago. - Angleški funt je na zagrebški borzi narasel na 230.25—231.85, na belgrajski pa na 230.34 do 231.94. - Španska pezeta je v Zagrebu popustila na 5.775 blago.

Ljubljana. Amsterdam 2303.74—2315.10, Berlin 1365.69—1376.49, Bruselj 795.52—799.46, London 169.64—171.24, Curih 1108.35—1113.85, New York 3379.11—3407.37, Pariz 224.32—225.44, Praga 142.23 do 143.09, Trst 290.90—293.30.

Promet na zagrebški borzi 31.631 Din.

Curih. Pariz 20.2375, London 15.35, New York 307.375, Bruselj 71.775, Milan 25.28, Madrid 41.925, Amsterdam 207.825, Berlin 123.45, Dunaj 72.85 (priv. 57.10), Stockholm 79.15, Oslo 77.15, Kopenhagen 68.55, Praga 12.84, Varšava 57.90, Atene 2.93, Carigrad 2.49, Bukarešta 3.05, Buenos-Aires 0.7925.

Vrednostni papirji

Tendenco je bila danes neenotna. Opaža pa se približevanje tečajev na zagrebški in belgrajski borzi. Tako so danes tečaj na belgrajski borzi bili slabšiji, dočim so na zagrebški borzi narasli tečaj 7% invest. posojila in agrarjev. Na vseh borzah pa nadalje popušta vojna škoda, z njo vred pa tudi dolarski papirji. Vendar ponudba ni znatna. Promet je slab, saj je bila danes na zagrebški borzi zaključena samo vojna škoda, in sicer 500 kom.

Ljubljana. 7% inv. pos. 71 den., agrarji 41 d., vojna škoda 323—325, begl. obv. 57.50 den., 8% Bler. pos. 60 bl., 7% Bler. pos. 51—53, 7% pos. Drž. hip. banke 62 bl.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71—71.50, agrarji 40—42, vojna škoda 322—325 (322, 323), 12. 223—327 (321, 328), 6% begl. obv. 53.50—55, 8% Bler. pos. 59 bl., 7% Bler. pos. 51—54.50, 7% pos. DHP 63 den. — Delnice: Narodna banka 4130 do 4200, Priv. agr. banka 214—216, Osj. sladk. tov. 120 den., Bečkerek sladk. tov. 750 bl., Osj. Hvarna 135 bl., Impeks 50, Trboveljska 100—115.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 70.50—71.25 (71.25), agrarji 40—41 (41, 40.50), vojna škoda 322 do 325 (330, 335), 6% begl. obv. 55.50 bl., 7% Bler. pos. 54 bl. — Delnice: Narodna banka 4170 den. Priv. agr. banka 212—213 (212).

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je ostal v primeri z včeraj neizpremenjen in prav tako tudi cene. Nacije so bile danes naslednje: pšenica bč. 110 do 112.50, koruza umetno sušena 70—72.50, času primerno suha 62—65, času primerno suha e kvaliteto garancijo 59—62.50; moka se je pocenila na 195 do 210.

Hmelj

Cene hmelju rastejo

Zatec (CSR), 6. novembra. Že v soboto so se začeli nakupi znatno povečevati in so cene začele narasčati. Največ so kupovali izvozniki. Hmeljarji se drže rezervirano. Plačujejo se po kakovosti 2000 do 2275 Kč za 50 kg pri zelo čvrsti tendenci.

DRAMA (Začetek ob 20)

Sreda, 7. novembra: Orlić, Red Sreda.
Četrtek, 8. novembra: Migo, dekle z Montparnasa, Red A.

Restavtor »Orlić« spada med najpomembnejša repertoarna dela te sezone in je vsebinsko posebno zanimivo, ker kaže psihološki razvoj vojvode Heliastidskega, dozoravajočega Napoleonovega sina, sredi spletu avstrijskega dvora. Vojvoda igra g. Jan, kneza Metternicha g. Lovar, Heliastidskega g. Cesar, v ostalih vlogah nastopa ves dramski ansambel. Režija prof. Sostava, scenograf g. arb. Franc. Predstava se vrši za red Sreda.

OPERA (Začetek ob 20)

Sreda, 7. novembra ob 16.30: Zalni koncert za dijaštvo.
Izven. Globoko žalene cene od 5 do 15 Din.
Sobota, 10. novembra: Manon, Gostuje Andre Burdino iz Pariza, Laven.

MAR

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sreda, 7. novembra: 12.15 Plošče (resna glasba) 12.50 Poročila 13.00 Čas, plošče 18.00 Plošče 18.20 O zgodovini slovenske glasbe (Zorko Prelovce) 18.40 Pogovor s poslušalci (profesor Prezelj) 19.10 Nacionalna ura: Vlada Gjočević 19.35 Plošče 19.50 Jedilni list, program za četrti, uvod v opero 20.00 Franciskanski pevski zbor — V odmoru Čas in poročila.

Drugi programi:

SREDA, 7. novembra: **Belgrad:** 19.00 Violinski koncert 20.30 Ljubljana — Dunaj: 16.05 Plošče 17.10 Stajerski kompozitisti 19.30 Čelo 20.05 Mladostno veselje, igra 22.15 Vojška godba 34.00 Ciganska glasba — **Budimpešta:** 19.30 Bank Bau, opera, Erkel 22.15 Ciganska glasba 23.15 Jazz — **Milan-Trst:** 17.10 Komorna glasba in petje 20.45 Veseloliga — **Rim-Bari:** 20.45 Madame Butterfly — **Praga:** 19.35 Pihalni kvintet 20.35 Klavirska glasba (Aleksander Brailovski) 21.05 Začetek romana, spevoigra 22.15 Pesta esperantska ura — **Brno:** 19.10 Infanteristi, veseloigra 19.55 Češka pesem pred Smetano — **Bratislava:** 19.10 Brno 19.45 Stari hebrejski spevi. 21.00 Igra — **Varšava:** 19.20 Delavski zbor poje 20.00 Plošče 21.00 Chopinov koncert 21.40 Violinski kvartet št. 2, Szymanowski 22.00 Plošče, plesna glasba **Berlin:** 18.30 Domišljinska glasba 20.10 Schubert, Vondraška simfonija 21.00 Vojška godba 22.30 Balletna glasba — **Königsberg:** 19.00 Orgelska glasba 19.35 Čelo 21.00 Zvez brez zakona, igra — **Hamburg:** 19.00 Uvertura iz Suppejevih del 21.00 Chopinova klavirska glasba — **Frattisava:** 19.00 Zdravje je pol življenja 21.00 Komorna glasba — **Lipso:** 18.25 Radijski mozaik 20.10 Sonata za klavir, Beethoven 21.00 Stare in nove narodne pesmi 22.30 Komorna glasba — **Köln:** 19.00 Igra v visoki nemščini 21.00 Iz Lortzingovih oper — **Frankfurt:** 18.45 Orkestralni koncert 21.00 Veseli radio — **Stuttgart:** 19.00 Svabski humor 21.00 Orkestralni koncert — **Monako:** 19.00 Stuttgart 20.10 Narodne pesmi 21.00 Lovec, diamanov, veseloigra — **Zürich:** 20.10 La pace del lema, legendarna igra 21.10 Orkestralni in violinski koncert — **Strasbourg:** 19.30 Plošče 31.45 Orkestralni koncert.

Filatelija

Uporaba znamk za tapetiranje sobnih sten, solnčnikov itd., je bilo prvotni izraz zanimanja za znamke. Sicer je ta čudna »filatelija« danes prenehala, dasiravno se še danes najde kakšen »umetnik«, ki izdela portret kakšne osebnosti iz samih znamk.

Istočasno s takšnim pojmovanjem zbiranja se je začela razvijati tudi prava filatelija. V polovici minulega stoletja se je zbiralo brez sistema in reda, ampak po številu. Albumi v današnjem smislu še niso obstojali, zato so zbirali na straneh starih knjig. Napredni so si že naredili »albume« iz navadnega papirja. Znamke niso lepili s posebnim gumiranim papirjem, ampak so celo znamko od zadaj namazali z lepilom, napravljenim iz moke in vode. Po državah se ni zbiralo, ampak so prilepili znamke zaporedno, kakor so prišle pod roko.

Veseli je zanimanje do zbiranja se je širilo od leta v leto vse z večjo naglico, tako, da je kmalu postala znamka predmet trgovine in to še zelo dobičkanosne. Ko pa so trgovci izdali prve albume in cenike, je bil obstoj filatelizma zagotovljen in je bila smernica za zbiranje dana, ker so zbiralci imeli v albumu vse znamke predpisane. Vsak je hotel imeti vsa polja v albumu izpopolnjena in tako je nastal pojem »kompletnosti«. Prenehalo je vprašanje števila znamk in v ospredje je stopilo vprašanje »popolnosti« posameznih držav. Paralelno z razvijanjem filatelije, pa so pričeli izdelovati razne pripomočke za zbiranje. Znamke se niso smele lepiti z lepilom iz moke, temveč so se uporabljali robovi od znamkinih pol, dokler se niso izdelali specialni gumirani papirji za lepljenje znamk v album. Ker je s časom postala vrednost znamk odvisna ne le od njene redkosti, ampak tudi od kvalitete, jih niso smeli prijemati s prsti, nego s posebnimi prijemalkami, pincetami. Da se olajša manipulacija z znamkami so uvedle poštne uprave periferacijo. Izkazalo se je, da so te periferacije različne. Da se te razlike zamorejo ugotoviti, je izdelan »zobomer«, ki nam kaže koliko zobcev pride na 2 cm dolžine. Kakor vsake vrednostne papirje, so začeli falsifikatorji ponarejati tudi znamke. Zato so pričele številne države izdelovati takozvani vodni znak v papir. Za raziskovanje teh znakov so konstruirane posebne črne posode, v katere se postavi znamke v bencin. Da povečevalno setklo spada med glavne pripomočke vsakega zbiralca, to ve danes že vsak lajik.

★

Slovensko filatelistično društvo ima svoje redne društvene sestanke vsako sredo ob pol 9 v posebni dvorani restavracije »Zvezda«. Člani, filatelisti in gostje vabljeni.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; žensitovanjski oglasi Din 2.— Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Hlapec

išče primerno službo. — Vajen konj in vsega drugega kmetijskega dela. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12714. (a)

Službodobe

Mladenič

agilen, s trgovsko prakso, se išče za potovanje. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12732. (b)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka. Ljubljana. Krekov trg 10

Vložno knjižico

Banovinske hranilnice v Celju, do 30.000 Din — kupim. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju.

Posojilo

od 6000 Din, za najkrajši čas, iščem. Obresti po dogovoru. Sigurnost z jamčena. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Sigurnost« št. 12715. (d)

Knjižico

Mestne hranilnice ljubljanske, za ca. 30.000 Din — kupim. Tudi prepis se vzame na knjižico takoj. M. S. Ljubljana, Opekarska 31. (d)

Pouk

English lessons

and courses Miss Farler, Dvořakova ul. 3-III. (u)

Gospodične

sprejemem na dnevni in večerni pouk v šivanju perila. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12500. (u)

Objave

Preklic

Preklicujem vse žalivke, ki sem jih govoril v železniškem vagonu o trčevcih in se zahvaljujem g. St. Legatu, da me ne toži, ker sem predrešil tudi zoper njegovo čast. T. Okoren, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1. (o)

Širite »Slovenca«!

Vnajem

ODDAJO:

Lokal s pisarno oddam v Pražakovi ulici št. 2. Pojasnila pri hišniku: Tyrševa 36. (n)

Posrestva

Droben oglas v »Slovenca« posrestvo tu hitro prodaj, če že ne s gotovim denarjem na kupca ti knjižico da

Ključavničarsko delavnico

v strogem centru, dobro upeljano, takoj ugodno prodam. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Ključ 3333« št. 12720. (p)

Stavbno parcelo

in hišo prodam po zelo ugodni ceni. — Naslov: Frölich, Kralja Petra cesta št. 11, Celje. (p)

Kupimo

Srebrne krone

stare zlatine srebro kupuje RAFINERIJA DRUGIH KOVIN - Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Razno

Patent

Knjiža, iz katere sa vsako lahko nauči, kako postati iznajditelj. Pošljite Vaš naslov in 10 Din v znamkah, da se Vam dostavi knjiža. — Privredno Poučna Biblioteka, Beograd, Kr. Marije 121. — Iščejo se preprodajalci za vsako mesto. (r)

Prodamo

Ce avto svoj stari proučim, a motorja bi znebil se rad, hrč kupcev tu mnogo prižen. Slovenšč. naimanš. inšrat

Usnjeni suknjiči

pumparce — najboljši nakup A. Presker, Sv. Petra cesta 14.

Kislo zelje, repo,

sarmo, prvovrstno, po brezkonkurenčni ceni dobavlja vsako množino Homan, Ljubljana, Sv. Petra c. 83, telefon 27-66.

Železne postelje

vseh vrst, železne nočne omarice, mreže za postelje v lesenih in železnih okvirjih dobavlja in popravlja narčneje Strgulac Pavel, Gosposvetska c 13 (Kolizej), Ljubljana (l)

Šivalni stroj

za pogrezniti, z okroglim čolnikom, poceni prodam. Dvorakova ulica 3, I. nadstropje, levo. (l)

Ia. zimska

štafetska jabolka

strogo sortirana in prebrana po sortah, cena od 2.25 Din dalje, za kuhanje tudi ceneje. Oglejte si »Stalno sadno razstavo« Kmetijske družbe v Ljubljani, Novi trg št. 3. (l)

Plošče - gramolone

izposojamo, zamenjavamo, prodajamo in kupujemo »ELEKTROTON« LJUBLJANA Trnčarjeva ulica

Trpežno flanelo

od 7 Din naprej. Blago za plašče od 30 Din, zimske rjuhe, deke, kotre, trikotažo in pletenine — najceneje pri F. I. Gorščar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. (l)

Med raznimi

grenčicami

je mnogo falsifikatov, zato pijte pri boleznih prebavnih organov samo domačo, garantirano naravno Jordan grenčico. Tudi za otroke neškodljiva. Lastnik V. Rupp, Beograd, Kn. Mihajlova št. 16.

PERNICE

izgotovljene — velikost 180 x 115. iz puhastega perla 220. 300 in 340 Din. la puh pa 450, 550 Din. Garantiramo, solidna postrežba — pri:

RUDOLF SEVER

Marijin trg 2, Ljubljana

VINA

prvovrstna po najugodnejših cenah kupite pri Centralni vinarni v Ljubljani.

Radi velike zaloge

damskih plaščev

Vam nudimo vseh vrst plašče po zelo znižanih cenah. Oglejte si cene. I. Tomšič, Sv. Petra cesta 38. (l)

Sveže najfiniješe norveško

ribje olje

iz lekarne dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam

Šivalni stroj

z okroglim čolnikom — prodam. Ogleda se ga lahko pri trvdki Ivan Jax in sin, Ljubljana, Gosposvetska cesta 2. (l)

Pohištvu

Spalnice

moderne iz orebove korneine pleskane in kuhinjske opreme ter drugo pohištvo dobite narčneje pri Andlovic, Komenskega ulica 34 (š)

Čitajte in širite

»Slovenca«!

NAJBOLJŠI ŠIVALNI STROJI
ADLER in GRITZNER

pokromana kolesa „GRITZNER“
pletalni stroji „D'AMANT“
po izredno nizkih cenah
samo pri JOSIU PETELINC LJUBLJANA
blizu Prešernovega spomenika, za vodo
Telefon št. 2913.

Večletna garancija!
Pouk v umetnem vezu n u brezplačen!

KUBANY-JEV MATE ČAJ

Čajni zrak

Čajni ter kreča živce in mišice. Povečuje apetit, regulira delovanje srca in ledvic. Kd v ga redno pije, se mu ni bati ne gubiti ne revne. Dobi se v vseh lekarnah v originalni zavojih po 1/2 l. ali pri zastopniku: Lekarna Mr. Milivoj Leustek, Ljubljana, Resljeva c 1, ako pošljete v naprej Din 15.—, Sportniki turisti lovci nogometaši: pijte ga redno!

PROTI ONEMOGLOSTI IN UTRUJENOSTI CELEGA TELES STAREJŠIH OSEB

Onemoglim in starejšim osebam toplo priporočamo, da si masirate telo s preparatom »Alga« zvečer, predno greste spat, in zjutraj, predno vstanete. Telo Vam bo zvečer po masaži lahko, imeli boste globoko spanje, v katerem se boste odpočili in okrepili. Zjutraj po masaži ostanite še nekaj časa v postelji. Ko boste vstali, bodo Vaši udje gibki, hoja lahka kakor v prerojenem telesu, počutili se boste sveže, zdrave in močne.

»Alga« se dobi povsod. Steklenica 14.— Din. (Reg. S. B. 18117-32.)

Plise za volane v različnih gubah
Specielni entel oblek, volan, šalov itd.
Ažuriranje — predtiskanje.
Vezenje monogramov, zaves, perila.
Navaden fin entel vložkov in čipk. — Hitro, fino in poceni!
Matek & Mikeš, Ljubljana (poleg hotela Štrkelj)

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKÉ ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIB CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Alja Rahmanova:

71

Zakoni v rdečem viharju

Dnevnik ruske žene

Sedaj pa spet živim v naravi; iznova sem ji prišla naproti in z novimi očmi jo gledam, z očmi zrelejšega, popolnejšega človeka, skušam se prepričati, da sem jaz in ne narava, kjer so se izvršile tolike spremembe.

O, kako rada bi pridržala to čudovito, tajinstveno noč, ki s temnimi očmi zre name, z očmi, ki je v njih globoka, razmišljajoča modrost...

Tiho pojem pesemco iz davne deklishe dobe, leto, ki mi jo je nekoč pel Vadim, ki mi je povzročil toliko gorja. Toda pozabila sem vse trpljenje, le pesem je ostala. Pojem jo brez žalosti in veselja sem te ljubke, preproste pesmi, zakaj stopila se z zamolklimi, globokimi zvoki čarobne noči v nežno harmonijo.

Nebo je postalo temnomodro, ko baržunasta preproga onstran svetlih zvezd.

Nekdo prihaja po ulici mimo naše hiše. Razločujem obrise fine deklishe postavbe. Ničesar ne vidim razen nežne silhuete in vendar se mi zdi, da vidim, kako jo mučijo mesec s svojim mehkim, hladnim sijem, da ji zadira puščice kopnenja v mlado srce...

Sedaj je čisto blizu mojega okna. Dijakinja Nina je, ki ljubi dijaka Solovjeva. Nesrečno ljubi, zakaj njegovo srce si je že osvojila vesela, čvrsta Vera Trofimova...

Uboga Ninica je šla mimo. Smili se mi, pa še večje je moje veselje, da mi mesec s svojimi lokavimi žarki več ne more do živga, saj imam že Otmarja!

Kako nežno se odražajo temni obrisi daljnih gora na nebu in kako skrivnostno se razprošira daljina, ki se leskeče onstran rečne struge!...

5. avgusta 1924.

»Veš kaj, Alja,« je rekel danes Otmar, »treba bo le misliti, da se izseliva v inozemstvo. Pritisk na vseučilišče postaja od dne do dne neznosnejši in kmalu bomo tako daleč, da bodo trpeli samo še stodoletne pravoverne markiste na vseh področjih duševnega življenja. Knjigo bova dokončala in potem otresla ruski prah z najinih čevljev. Sedaj morava kajpak zelo štediti, da spraviva skupaj nekaj denarja za vsako silo.«

Te Otmarjeve besede so me zelo poparile. Zapustim naj Rusijo, svojo domovino? Toda uvidim, mora biti, zakaj tu naju čaka duševna smrt. Raje živeti v tujini, nego umreti v domovini...

Kako bodo pa prenesli moji starši, če se ločim od njih in jim vzamem otroka, edino veselje v starih dneh?

4. septembra 1924.

Profesor Muratov sedaj mnogo obuje z Otmarjem in pogovarjala se o bodočih načrtih. Profesor Muratov namerava prihodnje leto za vedno zapustiti Rusijo; Otmar ga potrjuje v tem sklepu in meni, da se bo za učenjaka s takim slovesom že našla kaka stolica v Evropi. Za nas je mnogo težavnejše, Otmar si mora šele pridobiti ime. Raje bi danes nego jutri odšel iz Rusije, toda preden ne bo najina knjiga gotova, nima pomena, zakaj ta knjiga bo podlaga za njegovo eksistenco.

In tako z različnimi čuvstvi gledam na to knjigo: ena izmed najinih življenjskih nalog je, da jo končava, toda čim se to zgodi, bom izgubila svojo domovino.

28. oktobra 1924.

Ziviva zelo varčno in izmenjavava denar, ki si ga devljeva na stran, v dolarje. Iztaknila sva nekoga žida, ki dobiva iz Amerike dolarje od svojih sorodnikov in je vesel, da jih more zamenjati za rublje. To se mora kajpak vršiti čisto na skrivaj, zakaj v Rusiji je vse prepovedano, čisto celo to, kar je uradno dovoljeno.

Opoldne je zazvonil telefon.

»Kdo tam?« sem vprašala.

1. novembra 1924.

»Tu vseučiliška pisarna. Prosim Otmar Karlovič naj pride takoj na kolodvor. Pripelje se inozemska delavska delegacija, ki si bo ogledala tovarne in vseučilišče. Potrebujemo nekoga, ki jim bo vse pravilno razložil!«

»Moj mož je žal bolan,« sem odgovorila.

»Boln? Kako to? Saj je davi še predaval.«

»Da, toda sedaj mu ni dobro. Saj veste, bil je šele predvčerajšnjim po svoji bolezni prvič na univerzi; najbrž je malo prezgodaj šel z doma.«

»Škoda! Trdno smo se zanašali nanj! Imamo sicer tolmače, vendar bi radi imeli še koga izmed inozemcev, ki so nameščeni na tukajšnji univerzi!«

Šla sem v sosednjo sobo.

»Kdo je telefoniral?« je vprašal Otmar.

»Z neko inozemsko delavsko komisijo bi moral govoriti. Nočem, da greš tja! Lagati znaš slabo, in če boš govoril tako, kakor ti pride na um, boš lahko imel največje sltnosti.«

25. novembra 1924.

Spet »čistka« v stranki! Strankarji trepetajo, zakaj v vsakem kraju jih morajo nekaj odstotkov »pomesti«. Ene zaradi buržujskega življenja, druge zaradi nezadostne gorečnosti, tretje zaradi nerednosti v službi! itd. Kogar zateče čistka, mu ne bo do smeha, zakaj komunisti ga imajo več ali manj za hudodelca, oni pa, ki so zunaj stranke, ga očitno prezirajo in mu privoščijo, da je spet prišel med nje.

6. januarja 1925.

Irina se je pravkar vrnila od Nataše, ki jo je obiskala.

»Nataša je obupana,« je rekla. »Ira se hoče peljati v Omsk. Tam bo, tako pravi, laže dobil delo nego tu, Nataša je pa prepričana, da ima Tosja svoje prste vmes. Cuti, da se ji Igor vedno bolj

odtujuje, da še vedno bolj ohlaja, čim bolj se ona zanj vnema. Res, prav je imela takrat, ko je rekla da jo bo Igor le toliko časa ljubil, dokler se mu to upirala!«

14. januarja 1925

Igor in Nataša sta se preselila v Omsk. Nataša se je težko poslovila od nas, kot da se ne bo nikoli več vrnila.

3. marca 1925.

Po dolgem času vendar enkrat pismo od Nataše iz Omska! Brezupno pismo. Igor je sicer dober in vljuden do nje, ampak hladen, dočim komaj skriva svojo ljubezen do Tosje. Tosja ima zelo dobro službo in vzdržuje Igorjevo mater in sedaj tudi Igorja in Natašo. Zdi se ji, tako piše, da Igorjeva mati sili k razporoki.

9. marca 1925.

Pismo od Nataše:

»Ljuba Alja! Vloga, ki jo tu igram, postaja vedno neznosnejša. Danes zvečer smo sedeli vsi skupaj v sobi: Igor, njegova mati, Tosja in jaz. Sedela sem v kotu in pletla, kar nenadoma ugasne luč. Bili smo nekako pol ure v temi, potem je luč spet zagorela. Zarko je osvetlila Igorja, ko je ravno poljubljaj Tosjo. Vstala sem in hotela iti iz sobe. Igor je pristopil in mi dejal z zmedenim usmevom: »Oprost, Nataša, res se ni zgodilo nič. V temi sem vaju zamenjal, mislil sem, da si ti!«

7. aprila 1925.

Pismo od Nataše, ki nas je močno pretreslo. Igor se je dal od nje ločiti in se je poročil s Tosjo. »Igor meni, da se bom kmalu spet poročila,« piše. »Toda jaz ne morem dvakrat ljubiti. Jaz sem izmed tistih ljudi, ki imajo sicer malo ljubezni v srcu, ki pa to malo oddajajo popolnoma za vedno. Ne morem drugače, Igorja bom ljubila vse življenje dni in potrpežljivo bom čakala, da se spet vrne k meni.«